

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

תנאי הכליאה של האסירים הביטחוניים במתקני הכליאה של שב"ס

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240 / 1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: אוריאנה אלמסי

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

א' באלול תשע"ה

16 באוגוסט 2015

תוכן העניינים

2	הקדמה
2	1. רקע
2	1.1. ההגדרות של זכויות מול "טובות הנאה" של אסירים
4	2. אסירים ביטחוניים
4	2.1. הגדרה
6	2.2. נתונים וכללים ייחודיים לאסירים ביטחוניים
9	3. כללים בכלא בנוגע לאסירים פליליים ולאסירים ביטחוניים
9	3.1. מזון
10	3.2. ניהול חשבון ורכישות בקנטינה וקבלת סיגריות
12	3.3. טיפול רפואי וטיפול שיניים
13	3.4. ביקורים בכלא
16	3.5. ביקורים שאינם נכללים במכסת הביקורים
19	3.6. שיחות טלפון
20	3.7. קבלה ומשלוח של מכתבים ודברי דואר
20	3.8. חופשות
22	3.9. עתירות לבית-המשפט
23	3.10. פעילות חינוכית ולימודים
27	3.11. רכישה וקבלה של חומרי קריאה וציוד פנאי
29	3.12. השמירה על פולחן דתי
31	3.13. התייחדות
32	4. דוח הסנגוריה הציבורית
37	5. נספחים

הקדמה

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת שרון גל, והוא עוסק בתנאי הכליאה של האסירים הביטחוניים הבגירים¹ במתקני הכליאה של שירות בתי-הסוהר.

1. רקע

שירות בתי-הסוהר אחראי לאסירים ולעצורים השוהים ב-30 מתקני הכליאה בארץ.² אוכלוסיית הכלואים נחלקת לשלוש קבוצות: **אסירים** – כלואים שהורשעו בדין; **עצורים** – כלואים שטרם הוגש נגדם כתב אישום; **עצורים מינהליים** – מי ששוהים במעצר מכוח צו שהוצא על-פי חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים) התשל"ט-1979, **ולוחמים בלתי חוקיים** המוחזקים מכוח צו כליאה החתום בידי הרמטכ"ל או אלוף, והשתתפו בפעולות איבה נגד ישראל או שהם חלק מכוח המבצע פעולות איבה נגד ישראל ואינם נחשבים לשבויי מלחמה במשפט הבין-לאומי.³

הכלואים נחלקים לשתי קבוצות עיקריות על-פי אופי העבירה שבגינה הם מרצים את עונשם: אסירים ועצורים **פליליים** ואסירים ועצורים **ביטחוניים**. כאמור, מסמך זה יעסוק באסירים שפוטים ביטחוניים בגירים.

פעילות בתי-הסוהר בישראל מוסדרת בפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971,⁴ הקובעת כי השר לביטחון פנים רשאי להתקין **תקנות**, בין השאר בעניינים האלה: קביעת תפקידיהם, סמכויותיהם והתנהגותם של העובדים בשב"ס; משמורת בטוחה של האסירים; מיון האסירים; דאגה למחייתם של האסירים; שמירה על המשמעת, החזרתם של האסירים למוטב, שחרורם ממאסר והטיפול בהם.⁵ נוסף על כך, נציב שירות בתי-הסוהר מוסמך לקבוע את **פקודות נציבות שירות בתי-הסוהר**, שהן הוראות אופרטיביות לארגון השירות, סדרי מינהל המשטר והמשמעת בכלא. כמו כן גורמי המטה קובעים **נהלים** המסדירים בפירוט את אופן ביצוע המשימות שבאחריות יחידת המטה.⁶

במסמך זה נציג נתונים על מספר האסירים הביטחוניים הכלואים במתקני הכליאה של השב"ס, נערוך מיפוי של התנאים וההטבות של האסירים הפליליים והאסירים הביטחוניים ונציג את עמדת בית-המשפט בנוגע לתנאים של האסירים הביטחוניים. המסמך מתבסס בעיקרו על מידע שמסר השב"ס, על פקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, על תקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978, על פקודות נציבות שירות בתי-הסוהר (להלן: פקני"צ) ועל נהלים פנימיים המתפרסמים באתר השב"ס.

1.1. ההגדרות של זכויות מול "טובות הנאה" של אסירים

אסיר המרצה את עונשו בכלא אינו מאבד את זכויות האדם הנתונות לו, וכך כתב שופט העליון אליהו מצא: **"הלכה מושרשת היא עמנו כי זכויות היסוד של האדם 'שורדות' גם בין חומות בית-הסוהר, ונתונות לאסיר אף בתוך תא כלאו."**⁷ הפגיעה בזכויותיו של האסיר מוגבלת להשגת תכלית עונש המאסר, ונציב השב"ס רשאי להוציא הוראות להגבלת זכויות של האסיר לשם שמירה על הניהול התקין של הכלא ולשם

¹ לא כולל אסירים ביטחוניים קטינים, ככל שישנם כאלה.

² אתר השב"ס, **מתקני כליאה לפי סוג – אפריל 2015**, כניסה אחרונה: 3 באוגוסט 2015.

³ פקני"צ 04.02.01, **כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים**, עדכון אחרון: 16 בנובמבר 2005.

חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002.

⁴ **פקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב-1971.**

⁵ שם, סעיף 132.

⁶ שב"ס, **הוראות, פקודות ונהלים**, כניסה אחרונה: 3 באוגוסט 2015.

⁷ ערעור עתירת אסירים (עע"א) **אבי חנניה גולן נ' שירות בתי-הסוהר**, 25 באוגוסט 1996.

שמירה על ביטחון המדינה, הוראות הרלוונטיות בעיקר לאסירים ביטחוניים. נציין כי ההגבלות שהנציב מטיל לא נועדו להוסיף מרכיב ענישה על העונש שגזר בית-המשפט, לנקום באסיר או להקשות עליו את תנאי מאסרו.⁸ על-פי התקנות והפקודות, ההטבות ותנאי המאסר של האסירים בכלא נחלקים לשני סוגים:

זכויות המוקנות בחוק⁹ - בפקודת בתי-הסוהר נכתב כי אסיר יוחזק בתנאים הולמים שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו, ובכלל זה: תנאי תברואה הולמים; תנאים שיאפשרו לו לשמור על ניקיונו האישי; טיפול רפואי הנדרש לשמירה על בריאותו; מיטה, מזון ושמיכות והחזקת חפצים אישיים; תנאי תאורה ואוורור סבירים; הליכה יומית באוויר הפתוח. תנאיהם של האסירים מפורטים גם בתקנות בתי-הסוהר.¹⁰

"טובות הנאה" - על-פי התקנות "מנהל בית-הסוהר רשאי, על-פי כללים שקבע הנציב, להעניק לכלל האסירים או לסוג אסירים או לאסיר מסוים, טובות הנאה מעבר לזכויות שנקבעו בחיקוק... המותנות בהתנהגותו הטובה של האסיר המסוים או בסוג בית-הסוהר או האגף שבו הוא מוחזק או במצב בית-הסוהר."¹¹

שלא כמו הזכויות המוקנות בחוק, הנהלת הכלא יכולה לשלול את טובות הנאה: "מנהל בית-הסוהר רשאי, לפי שיקול דעתו, למנוע מאסיר שהתנהגותו אינה טובה או מסוג אסירים בבית-הסוהר או מכלל האסירים בבית-הסוהר טובות הנאה; מניעת טובות הנאה תיעשה על-פי הכללים שקבע הנציב."¹² אפשרות זו משמשת להנהלת הכלא כתמריץ חיובי שעשוי לסייע לה לשמור על הסדר הטוב במתקן הכליאה.

בפקודת נציבות שירות בתי-הסוהר שכותרתה "הענקת טובות הנאה ושלילתן" מפורטים העקרונות שלפיהם יוענקו או יישללו טובות הנאה.¹³ בפקודה נכתב כי "יש להעדיף שלילת טובות הנאה באופן אישי בהתאם להתנהגותו של כל אסיר. במקרה חריג מותר לשלול טובות הנאה מכל הקבוצה". עוד נקבע כי במקרה שקבוצת אסירים הפרה את המשמעת ואי-אפשר להצביע על האחראים לכך, אפשר לשלול טובות הנאה מהקבוצה כולה.¹⁴

על-פי הפקודה הגורם המוסמך לשלול טובות הנאה נדרש לרשום את החלטתו המנומקת ולהזינה במערכת לניהול אסירים ("צוהר").¹⁵ עם זאת, במענה על בקשת מידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת על המספר והסוג של טובות הנאה שהוענקו ושנשללו מהאסירים הביטחוניים והפליליים בשנתיים האחרונות השיב שירות בתי-הסוהר כי "הליכים של שלילת טובות הנאה או הענקתן, הנם הליכים פרסונליים. על רקע כך, אין איסוף מידע במערכות, על-פי הנמסר מאגף האסיר. בחינה של הליך כזה או אחר יכולה להיעשות דרך תלונה/עתירה/בקשה/בירור, על סמך פירוט נסיבות המקרה אותו רוצים לברר". לדבריהם, הענקת טובות הנאה ושלילתן מתועדת בתיקי האסירים.¹⁶

⁸ סעיף 1 בדעתה של השופטת איילה פרוקציה בבג"ץ 2245/06 ח"כ נטע דוברין נ' שירות בתי-הסוהר, 13 ביוני 2006.

⁹ סעיף 11(ב) לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1972.

¹⁰ תקנות בתי-הסוהר (תנאי מאסר), התש"ע-2010.

¹¹ סעיף 19א לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

¹² סעיף 19ב לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

¹³ פק"צ 04.17.00, הענקת טובות הנאה ושלילתן, עדכון אחרון: 22 ביולי 2009.

¹⁴ שם, סעיף 9א-ב.

¹⁵ שם, סעיף 5.

¹⁶ רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ ראש לשכת נציב השב"ס, מכתבים, 11 ביוני ו-7 ביולי 2015.

במענה על שאלתנו אם כיום יש טובות הנאה שנשללו **מקבוצת** אסירים ביטחוניים, השיב השב"ס: "כיום אין טובות הנאה שנשללות מאסירים ביטחוניים למעט לימודים לאסירים בגירים"¹⁷ (ראו הרחבה בפרק 13).

2. אסירים ביטחוניים

2.1 הגדרה

ההגדרה של אסיר ביטחוני קבועה בפקודת נציבות שירות בתי-הסוהר: "אסיר אשר הורשע ונדון למאסר בגין ביצוע עבירה שעל-פי טיבה או נסיבותיה היא עבירה ביטחונית ו/או הוגדרה כעבירה ביטחונית מובהקת... או עבירות ביטחוניות שהמניע להן הנו לאומני... או אסיר שניתנה לגביו חוות דעת של השב"כ, המעידה על מסוכנות ביטחונית הנשקפת מהמעשים שבגינם נעצר, הואשם או הורשע וכן, מי שהורשע או נאשם במעשה שהיה בו או שהייתה אפשרות ממשית שיהיה בו משום מתן שירות לארגון טרור או לאדם שרצה לפגוע בביטחון המדינה, כשהמעשה נעשה מתוך מודעות או מתוך עצימת עיניים או אדישות לסיכון שהמעשה יצר או יכול היה ליצור לביטחון המדינה."¹⁸

הגדרה זו היא החלטה פנימית של שב"ס ואינה פועל יוצא של הוראת דין כלשהי, והיא נועדה להקל את הניהול התקין של מתקני הכליאה על-ידי החזקתם בנפרד של האסירים הביטחוניים.¹⁹ על בסיס הגדרה זו השב"ס מחליט באיזה כלא ואגף יוחזק האסיר ואילו הטבות יינתנו לו. הסיווג נעשה על-פי הקריטריונים המפורטים בפקודה, אך "בכל מקרה יש לבחון את **טיבה וטבעה של העבירה** [ההדגשה במקור] שבגינה האסיר נעצר, נאשם או הורשע בה וכן את המניעים והנסיבות לביצועה."²⁰

עבירות ביטחוניות מובהקות:²¹

- בגידה או ריגול: סיוע לאויב במלחמתו נגד ישראל; מסירת ידיעות לאויב; ריגול – מסירת ידיעה בכוונה לפגוע בביטחון המדינה ו/או השגה, איסוף, הכנה, רישום או החזקה של ידיעה וכוונה לפגוע בביטחון המדינה. ריגול חמור – מסירת ידיעה סודית ו/או מסירת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בביטחון המדינה ו/או השגה איסוף, הכנה, רישום או החזקה של ידיעה סודית; מגע עם סוכן חוץ.²²
- פגיעות בסדרי המשטר והחברה: המרדה; אימונים צבאיים אסורים ועבירות נשק.²³
- התאגדות אסורה; הטפה להתאגדות אסורה; חברות בהתאגדות אסורה; תשלום דמי חבר או תרומה להתאגדות אסורה; הדפסה או פרסום בעבור התאגדות אסורה.²⁴
- ירי לעבר אדם ו/או זריקה, הנחת פצצה, רימון יד או חפץ מבעיר בכוונה לגרום מוות או חבלה לאדם או נזק לרכוש ו/או נשיאת כלי ירייה, תחמושת, פצצה, רימון יד או חפץ נפיץ או מבעיר – ללא היתר; אימונים צבאיים; מתן מקלט; חברות בהתאגדות בלתי מותרת ו/או החזקת משרה בהתאגדות בלתי

¹⁷ רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ ראש לשכת נציב שב"ס, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹⁸ שם.

¹⁹ פקני"צ 04.05.00, [הגדרת אסיר ביטחוני](#), בתוקף מ-1 במאי 2001, עדכון אחרון: 18 במרס 2014.

²⁰ שם.

²¹ פקני"צ 04.05.00, [הגדרת אסיר ביטחוני](#), נספח א': עבירות ביטחוניות מובהקות, עדכון אחרון: 18 במרס 2014.

²² עבירות לפי סימן ב' וסימן ד' בפרק ז' [לחוק העונשין, התשל"ז-1977](#).

²³ שם, סימן א' בפרק ח'.

²⁴ שם, סעיפים 145-149.

מותרת ו/או ביצוע שירות עבור התאגדות בלתי מותרת ו/או השתתפות באספה של התאגדות בלתי מותרת ו/או החזקה או הדפסה של חומר בעבור התאגדות בלתי מותרת.²⁵

- פעילות בארגון טרוריסטי; חברות בארגון טרוריסטי ותמיכה בארגון טרוריסטי.²⁶
- עבירה לפי תחיקת ביטחון באיו"ש או באזח"ע שאילו נעברה בישראל הייתה נכללת בהגדרה "אסיר ביטחוני".

עבירות ביטחוניות שהמניע להן הוא לאומני:²⁷ עבירות הכרוכות בדרך כלל באלימות כגון התקהלות אסורה; התפרעות ו/או מניעת הוראות התפזרות; החזקת אגרופן או סכין שלא כדין; השחתת פני מקרקעין; הריגה; רצח; חטיפה לשם רצח או חטיפה ותקיפה.²⁸

על-פי הכללים אסירים ביטחוניים יוחזקו בבתי-סוהר שיש בהם רק אסירים ביטחוניים או באגפים נפרדים בבתי-סוהר שמוחזקים בהם אסירים פליליים.²⁹ השינוי של האסירים בבתי-הסוהר ובאגפים נעשה על-פי רמת הסיכון של האסיר ורמת הביטחון של הכלא. ההחלטה בדבר רמת הביטחון הנדרשת לשיבוץ האסיר תיקבע על-ידי שקלול כמה קריטריונים: סיכונים (בריחה, אובדנות, פגיעה בידי אחרים וכו'), צורכי האסיר, צורכי המערכת ואילווציה, אפשרויות שילוב בתוכניות תיקון (בפקודה לא פורט אילו תוכניות).³⁰ אסירים תושבי הרשות הפלסטינית או רצועת עזה מוחזקים במסגרות ברמת ביטחון בינונית לפחות, שהיא השנייה בשלוש רמות.³¹

ממידע שמסר השב"ס, האסירים הביטחוניים כלואים בשלושה בתי-סוהר שמוחזקים בהם אסירים ועצורים ביטחוניים בלבד – קציעות, מגידו ועופר - ובאגפים מיוחדים בבתי-סוהר שמוחזקים בהם גם אסירים פליליים: אשל, נפחא, רמון, שקמה, ירושלים, הדרים, השרון, קישון, גלבע, שיטה ומג"ן-ניצן (בית-חולים של השב"ס).³²

סוגיית ההבחנה בין אסירים ביטחוניים לאסירים פליליים נידונה בבג"ץ במסגרת דיון נוסף בעתירה של אסירים ביטחוניים בגין שלילת האפשרות שלהם ללמוד לימודים אקדמיים. בפסיקה זו נתגלעה מחלוקת בין נשיאת בית-המשפט השופטת מרים נאור לבין הנשיא לשעבר אשר גרוניס בשאלה אם יש לראות באסירים הביטחוניים "קבוצת שוויון" נפרדת ולהבחין בין תנאיהם בכלא לתנאים של האסירים שאינם ביטחוניים. כך כתב השופט גרוניס: "חברתי הנשיאה קובעת בפסק-דינה כי יש לדחות את עמדת המשיבים שלפיה אסירים המסווגים כאסירים ביטחוניים נחשבים 'קבוצת שוויון' נפרדת, ולפיכך תנאי מאסרם שונים בתכלית מאלו של אסירים שאינם ביטחוניים. לשיטת חברתי, לא די בסיווגם של אסירים כביטחוניים על-מנת לנקוט יחס שונה כלפיהם בכל דבר ועניין. על כן, לגישתה, יש להצביע על הצדקה ליחס השונה הניתן לאסירים ביטחוניים לעומת יתר האסירים, בשנים לב למטרה הקונקרטית שלשמה מיושמת ההבחנה. גישתי שונה. לדעתי, ההבדלים בין אסירים ביטחוניים לאסירים שאינם ביטחוניים – על נסיבות מאסרם, אורחות

²⁵ [תקנות ההגנה \(שעת חירום\), 1945.](#)

²⁶ [פקודת מניעת טרור.](#)

²⁷ פקני"צ 04.05.00, [הגדרת אסיר ביטחוני](#), נספח ב': עבירות ביטחוניות שהמניע להן לאומני, עדכון אחרון: 18 במרס 2014.

²⁸ [חוק העונשין, התשל"ז-1977.](#)

²⁹ סעיף 4 לפקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014; [שם](#), סעיף 13.

³⁰ נוהל שב"ס 01.01, [כללים בדבר אבחון, מיון והשמה של אסירים](#), עדכון אחרון: 5 בדצמבר 2012. לדברי רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ רל"ש נציב השב"ס, נוהל זה נתון בהליכי תיקון ועומד לפני הפצה במינהל תכנון של השב"ס, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

³¹ שם, סעיף 2(1). הקריטריונים שלפיהם האסירים מסווגים לרמות ביטחון מפורטים בסעיף 3 לנוהל שב"ס מס' 01.01, [כללים בדבר אבחון, מיון והשמה של אסירים](#), עדכון אחרון: 5 בדצמבר 2012. לדברי רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ רל"ש נציב השב"ס, נוהל זה נתון בהליכי תיקון ועומד לפני הפצה במינהל תכנון. מכתב, 6 באוגוסט 2015.

³² הני"ל, מכתב, 7 ביולי 2015.

חיייהם בבית-הסוהר ואף האמצעים הנדרשים לשמירה עליהם במשמורת – הם כה גדולים, עד כי יש להכיר בקבוצה זו כ'קבוצת שוויון' נפרדת לתנאי מאסרם. להסרת ספק יודגש היטב, כי אין מדובר בהבחנה בין אסירים על בסיס לאום או דת. גם אסירים יהודים עשויים להיות מוגדרים כאסירים ביטחוניים.³³ הנשיאה נאור פסקה כי "החלטה להטיל מגבלות מיוחדות על אסירים ביטחוניים אינה יכולה להיות שרירותית. ככל החלטה מינהלית, גם החלטה כזו צריכה לעמוד באמות מידה של סבירות ומידתיות."³⁴ השופט גרוניס כתב: "אין כוונתי לומר, כמובן, שהמדינה רשאית לפעול בשרירות בעניין תנאי מאסרם של אסירים ביטחוניים. ההחלטה של הרשות המינהלית לעניין תנאי מאסרם של אסירים ביטחוניים נתונה לביקורת שיפוטית ככל החלטה מינהלית אחרת. פשיטא, שעל הרשות לפעול בעניין זה על-פי חוק, על בסיס תשתית עובדתית מספקת, במידתיות ובהתאם ליתר כללי המשפט המינהלי..."³⁵.

במענה על שאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת מהי עמדת משרד המשפטים בדבר שלילת טובות הנאה מסוימות מהאסירים הביטחוניים, השיבה עו"ד ליאנה מגד ממחלקת ייעוץ וחקיקה כי שלילת טובות ההנאה צריכה לעמוד במבחן הקשר שבין האמצעי למטרה, והיותה לתכלית ראויה ומידתית; בעיקר תיבחן השאלה אם השתייכותו לקבוצה ביטחונית מצדיקה מבחינה עניינית את שלילת טובת ההנאה הניתנת לאסיר פלילי. לדבריה, נטיית משרד המשפטים תהיה "להשתמש באמצעי שלילת ההטבה כאפשרות אחרונה לאחר שמוצו דברים אחרים להסרת החשש הנובע מהעניין. במיוחד נכון הדבר כשמדובר בעניינים משמעותיים כגון שימוש בקשר טלפוני וביקורי משפחות."³⁶

2.2. נתונים וכללים מיוחדים לאסירים ביטחוניים

ב-11 ביוני 2015 היו מוחזקים במתקני הכליאה של השב"ס 3,641 אסירים ביטחוניים: 3,273 מהם תושבי יהודה ושומרון ורצועת עזה, 265 – תושבי מזרח ירושלים שהם בעלי תעודת זהות ישראלית ושאינם אזרחי ישראל ו-104 ישראלים.³⁷

הכללים בנוגע לאסירים הביטחוניים מפורטים בפקודה של נציבות שירות בתי-הסוהר "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים"³⁸. לפי הפקודה, "רובם של אסירים אלה, הנם בעלי זיקה לארגוני טרור. קשר זה טומן בחובו סכנות מיוחדות הן לסדר ולמשמעת בבית-הסוהר והן לביטחון המדינה. הסיכון הביטחוני הצפוי מהאסירים הביטחוניים, מחייב כליאתם בנפרד מאסירים פליליים והטלת מגבלות מיוחדות עליהם בכל הנוגע לקשר עם החוץ, ובכלל זה בנושאים של חופשות, ביקורים, שיחות טלפון והתייחדות."³⁹

אסירים ביטחוניים העומדים בשני התנאים המפורטים בסעיף 4ב לפקודה יוחזקו בנפרד משאר האסירים הביטחוניים, ואפשר אף להימנע מלהטיל עליהם הגבלות – כולן או מקצתן. אלה הם התנאים:

1. "מדובר באסיר שלא היה חבר בארגון עוין ולא סייע לארגון עוין עובר לביצוע העבירה או באסיר שהיה חבר בארגון עוין או סייע לארגון עוין עובר לביצוע העבירה, ושב"כ או גורם ביטחוני אחר שעניינו של האסיר מוכר לו שוכנע, לאחר שקיבל נתונים אודותיו מגורמי המודיעין בשב"ס, כי

³³ דגנץ (דיון נוסף בבג"ץ) 204/13 [סעיף צלאח נ' שירות בתי-הסוהר](#), 14 באפריל 2015, סעיף 1 בדעת השופט גרוניס.

³⁴ שם, סעיף 15 בדעת השופט גרוניס.

³⁵ שם, סעיף 8 בדעת השופט גרוניס.

³⁶ עו"ד ליאנה מגד, מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, מכתב, 19 ביולי 2015.

³⁷ רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ ראש לשכת נציב שירות בתי-הסוהר, מכתב, 11 ביוני 2015.

³⁸ פקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

³⁹ שם, סעיף 1(ב).

חל באסיר שינוי בולט וממשי וכי הוא ניתק כל מגע, ישיר או עקיף, עם ארגון כאמור ו/או עם חברי ארגון כאמור והוא אינו מקבל כל טובת הנאה מארגון כאמור.”

2. “ניתנה חוות דעת שב”כ או גורם ביטחוני אחר שעניינו של האסיר מוכר לו, לאחר שקיבל חו”ד של גורמי המודיעין בשב”ס, כי לא נשקפת כתוצאה מכליאתו בנפרד מאסירים ביטחוניים או מאי-הטלת מגבלות מיוחדות עליו, סכנה לפגיעה בביטחון המדינה.”

כלומר, יש הבדלים בין תנאי הכליאה של האסירים הביטחוניים לאלה של האסירים הפליליים, ועל הבדלים אלו נעמוד בהמשך המסמך.

בשנת 2009 הוקם צוות מקצועי לבחינת תנאי הכליאה של האסירים הביטחוניים מול הדין הישראלי והדין הבין-לאומי. חברי הצוות היו נציגים של השב”ס, המשרד לביטחון הפנים, השב”כ, צה”ל ומשרד המשפטים. **דוח הצוות ומסקנותיו לא פורסמו**, והמידע שיוצג להלן לקוח מדברי השופטים שדנו בערעור של אסירים ביטחוניים על שלילת האפשרות ללמוד לימודים אקדמיים.

הצוות קבע כי לאסירים הביטחוניים ניתנות זכויות יתר שאין להן אח ורע בעולם ושאינן מתחייבות בדין. למשל, הם זכאים להחזיק בתאים מקלטי טלוויזיה ורדיו וספרים, וכן עומדת לרשותם ספריית הכלא, שבה ספרים בשפה הערבית, ובאפשרותם לרכוש מוצרים בקנטינה. נוכח מסקנות אלו החליטה הממשלה לצמצם חלק מההטבות הניתנות לאסירים הביטחוניים. בהודעת מזכיר הממשלה נכתב: “קיבלנו החלטה לשנות את תנאי האסירים הביטחוניים, החגיגה הזאת נגמרת.”⁴⁰

לאחר שהתקבלו המלצות הצוות נעשתה עבודת המטה בשב”ס לבחינת יישומן. יש לציין כי מסקנות הצוות המקצועי לא הוגשו לבית-המשפט העליון.⁴¹

במענה על בקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת לקבל את הדוח ומסקנותיו, ובמענה על שאלתנו אם מסקנות הצוות מיושמות ואם הסתיימה עבודת המטה בדבר יישומן, השיב שב”ס כי “על-פי אגף הכליאה, הדוח אינו מצוי בחזקתם ובבירור שערכו גם לא בידי מחלקת הביקורת. באין הימצאות דוח שכזה אין יכולת בדיקה באם מסקנות הצוות המקצועי מיושמות אם לאו.”⁴² ממשרד המשפטים נמסר כי בשלב זה הדוח לא נמצא בידם.⁴³

לבקשת חבר הכנסת שרון גל פנינו אל משרד המשפטים בשאלות האלה: 1. לאילו אמנות בין-לאומיות הנוגעות לסוגיית תנאי החזקתם של אסירים ביטחוניים ישראל מחויבת?⁴⁴ 2. האם יש אמנות נוספות בעניין זה שישראל פועלת לפיהן אף שאינה מחויבת לכך? משרד המשפטים השיב כך: “המשפט הבין-לאומי כולל הסדרים שונים הנוגעים לתנאי כליאה של אסירים ביטחוניים המוחזקים על-ידי ישראל. אלו מצויים בדיני זכויות האדם ובדיני העימות המזוין. ההוראות המתאימות במשפט הבין-לאומי שיחולו בכל מקרה ייקבעו לפי נסיבותיו, ובכלל זאת עשויות להיות מושפעות מהשאלות – האם האסיר מוחזק על רקע עימות מזוין, האם הוא אזרח ישראלי והאם הוא מוחזק בשטח ישראל. מעבר לכך, ישנם מסמכים שונים במעמד של ‘חוק רך’ (soft law), דוגמת החלטות העצרת הכללית של האו”ם, המאמצות

⁴⁰ הודעת מזכיר הממשלה מ-26 ביוני 2011.

⁴¹ דנג”ץ (דיון נוסף בבג”ץ) 204/13 סעיד צלאח נ’ שירות בתי-הסוהר, 14 באפריל 2015.

⁴² רב-כלאי שירלי קמארה, מ”מ ראש לשכת נציב השב”ס, מכתבים, 11 ביוני ו-7 ביולי 2015.

⁴³ עו”ד ליאנה מגד, מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, שיחת טלפון, יולי 2015; לאה רוזנבוים, מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, מכתב, 13 באוגוסט 2015.

⁴⁴ פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת אל משרד המשפטים, דוא”ל, 30 ביוני 2015 ו-4 באוגוסט 2015.

כללים שונים בכל הנוגע לתנאי כליאה ומאסר, אשר בעוד שאינם מחייבים, יש בהם כדי לסייע בעת עיצוב מדיניות בנושאים אלו.⁴⁵

במענה על שאלות הבהרה נוספות מטעמנו השיב משרד המשפטים כי אין באפשרותו למסור פרטים מעבר לדברים שנמסרו בתשובה שלעיל. משכך, במסמך זה אי-אפשר להשוות בין תנאי המחיה של אסירים ביטחוניים שנקבעו בפקודות ובנהלים בישראל לבין תנאי המחיה הנגזרים מהמשפט הבין-לאומי.

נציין כי בכנסת ה-19 הונחה על שולחן הכנסת לפני דיון מוקדם הצעת חוק פרטית לתיקון פקודת בתי-הסוהר (שלילת זכויות יתר מאסיר ביטחוני המשתייך לארגון טרור המחזיק בשבויי ישראל) התשע"ג-2013, שלפיה כל עוד ארגון טרור מחזיק בידיו אזרחי ישראל, יישללו מאסיר ביטחוני הזכויות האלה: ביקורים, למעט ביקור של עורך-דין ונציג הצלב האדום; קבלה ומשלוח של מכתבים; חופשות; קשר טלפוני; רכישת מוצרים בקניינה; קבלת ספרים ועיתונים; השתתפות בבחינות בגרות ובלימודים באוניברסיטה; משלוח צילומי וידאו או סטילס לבני משפחת האסיר; קבלת קלטות וידאו; טיול יומי; התייחדות. בהצעה נכתב כי כדי להימנע מפגיעה לא מידתית בזכויות האסיר, מוצע שהשר לביטחון הפנים, בהתייעצות עם שר הביטחון, יהיה רשאי להתיר לאסירים, מנימוקים מיוחדים ובאופן חריג, את הזכויות האלה; כמו כן, ברגע שהחיל או האזרח ישוחררו מידי אותו ארגון טרור, יקבלו האסירים החברים בארגון את הזכות לביקורים.⁴⁶

בימים אלו הונחה על שולחן הכנסת לקראת דיון מוקדם הצעת חוק פרטית שמטרתה לקבוע עקרונות ראויים לקראת עסקאות עתידיות לפדיון שבויים ונעדרים. לפי הצעה זו, "אם התרחש אירוע חטיפה, יופחתו תנאי כליאתם של אסירים או לוחמים בלתי חוקיים השייכים לארגון טרור אשר ביצע את החטיפה למינימום המחויב על-פי האמנות הבין-לאומיות בתוך 72 שעות מרגע החטיפה."⁴⁷

בפרקים הבאים נפרט את תנאי הכליאה של האסירים הביטחוניים לעומת אלו של האסירים הפליליים, אך תחילה נציין כי על-פי פקודת נציבות השב"ס, רק באגף האסירים הביטחוניים אפשר שייבחר, באישור מפקד הכלא, **דובר לאגף**. תפקידי הדובר: לטפל בבעיות של האסירים באגף; להעביר את הנחיות הנהלת הכלא לאסירים; לשמש כדובר להצגת בעיות על התנאים בכלא. הדובר אינו שותף בתהליך קבלת ההחלטות על ניהול הכלא. מנהלי הכלא רשאים להיפגש עם הדוברים להבהרת הנחיותיהם, ומפקד הכלא רשאי להחליף דובר שחרג מתפקידו. הפקודה אוסרת להעניק לדובר הטבות ייחודיות בגין היותו דובר ולמנות נציגים נוספים מלבד דוברי האגפים.⁴⁸

עוד יצוין כי בכל הנוגע ל**שיקום אסירים**, על-פי פקודת הנציבות העוסקת בנושא זה, "רק אסירים פליליים וביטחוניים תושבי ישראל אשר עומדים בכללים המפורטים בסעיף 4 בפקודת הנציבות העוסקת באסירים ביטחוניים, זכאים לשיקום".⁴⁹ בדוח הסנגוריה הציבורית העוסק בתנאי הכליאה של שירות בתי-הסוהר בשנים 2013-2014 נכתב כי "...שב"ס ממשיך לנקוט במדיניות לא ראויה ובלתי חוקתית לפיה כלואים ביטחוניים, לרבות קטינים ובגירים צעירים הזקוקים לטיפול ומביעים רצון לכך, אינם זוכים לתמיכה סוציאלית ואינם משולבים במסגרות טיפוליות, שיקומיות, חינוכיות ותעסוקתיות. הסנגוריה הציבורית סבורה כי מדיניות זו אינה עולה בקנה אחד עם החשיבות שמיוחסת בשיטתנו לזכות השיקום של כל אדם באשר הוא... וככל שמדובר באסירים ביטחוניים היא עומדת בסתירה לסעיף 11ג

⁴⁵ עו"ד ליאנה מגד, מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, מכתבים, 20 ביולי 2015 ו-5 באוגוסט 2015.

⁴⁶ [הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר \(שלילת זכויות יתר מאסיר ביטחוני המשתייך לארגון טרור המחזיק בשבויי ישראל\), התשע"ג-2013, פ/19/484.](#)

⁴⁷ סעיף 3 להצעת חוק עקרונות לפדיון שבויים ונעדרים, התשע"ה-2015, פ/20/1847.

⁴⁸ שם, סעיף 6.

⁴⁹ סעיף 1(ב) לפקני"צ 045.54.02, [מסגרות שיקום לאסירים](#), עדכון אחרון: 8 באוגוסט 2010.

לפקודת בתי-הסוהר המעגן את זכותם של אסירים אלה לשיקום.⁵⁰ בתגובה על כך השיבה נציגת השב"ס כי "כבר הוכר בעבר שכיוון שהאסירים הביטחוניים מבצעים עבירות שלא על רקע סטייה או נטייה עבריינית אלא על רקע אידיאולוגיה פוליטית לאומית או דתית, וכיוון שתוכניות השיקום שמטרתן שינוי אידיאולוגיה פוליטית לאומית או דתית, עלולות להיתפס כחינוך מחדש מצד השלטון לאלה המונעים מאידיאולוגיות שמתנגדות לו – אין אפשרות לשלב אסירים ביטחוניים בתוכניות השיקום, זולת אסירים שעומדים בתנאי 4ב לפקודת האסירים הביטחוניים"⁵¹ (להרחבה בנושא דוח הסנגוריה הציבורית ראו פרק 17).

3. כללים בכלא בנוגע לאסירים פליליים ולאסירים ביטחוניים

3.1. מזון

על-פי פקודת בתי-הסוהר אסיר זכאי למזון ולמי שתייה בכמות ובהרכב המתאימים לשמירה על מצב בריאותו.⁵² הכללים בדבר מזון האסירים מפורטים בנוהל השב"ס "לוחות מזון" לפי קבוצת אסירים: פליליים; ביטחוניים; עצורים לימים; נשים; בני-נוער; עצורים מינהליים. הנוהל מציג את מגוון פרטי המזון, הכמויות, תדירות האספקה והרכבי הארוחות לפי ימים.⁵³

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים
<p>פקודת הנציבות העוסקת באסירים ביטחוניים קובעת כי הם יקבלו מזון מהשב"ס, ונאסר עליהם לקבל מזון מבני משפחתם המבקרים אותם. עם זאת, נקבע כי אין למנוע מזון מאסיר כאמצעי ענישה.⁵⁵</p> <p>רשימת המזונות שהאסירים הביטחוניים זכאים להם מפורטת בנוהל שב"ס "לוחות מזון", ובכלל זה כמותם ותדירות אספקתם לפי ימים וארוחות⁵⁶ (ראו נספח מס' 2).</p> <p>נוסף על כך האסירים רשאים לרכוש בקנטינה, כטובת הנאה, מוצרי מזון המפורטים בנספח א' לנוהל רכישות "מגוון המוצרים הניתנים לרכישה במרכזי מכר לאסירים".⁵⁷</p> <p>נוסף על מוצרי מזון אלו לכל אסיר תותר רכישה חודשית של עד 3 ק"ג במצטבר מהפריטים האלה: בשר אדום, עופות, דגים, ירקות, פירות, קפה, שמן ומרמייה (מרווה).⁵⁸</p>	<p>בפקודה העוסקת באסירים הפליליים אין סעיף העוסק במזון.</p> <p>רשימת המזונות שהאסירים הפליליים זכאים להם וכמותם מפורטת בנוהל שב"ס "לוחות מזון".⁵⁴</p>

⁵⁰ הסנגוריה הציבורית, [תנאי המאסר והמעצר במתקני הכליאה של שירות בתי-הסוהר בשנים 2013-2014](#), פרק ג'2, יולי 2015.

⁵¹ [שב](#), עמ' 30 והערת שוליים 57.

⁵² סעיף 11ב(3) לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

⁵³ נוהל שב"ס 02-4015, [לוחות מזון לאסירים](#), עדכון אחרון: 16 בפברואר 2011.

⁵⁴ שם, נספח ד'.

⁵⁵ סעיף 20 ו' לפקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

⁵⁶ נוהל שב"ס 02-4015, [לוחות מזון לאסירים](#), נספח ד', עדכון אחרון: 16 בפברואר 2011.

⁵⁷ נוהל שב"ס 03-4021, [מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים](#), נספח א', עדכון אחרון: 21 בספטמבר 2008.

⁵⁸ שם; סעיף 120 לפקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

האסירים הביטחוניים בכלא נפחא ובכלא רמון מבשלים ואוכלים יחד בתא, ובתאים יש להם פלטות חימום.⁵⁹

3.2. ניהול חשבון ורכישות בקנטינה וקבלת סיגריות

הואיל ואסור לאסירים להחזיק כסף מזומן או כל אמצעי תשלום אחר, לכל אסיר יש חשבון אצל גזבר היחידה.⁶⁰ בני משפחה ואחרים רשאים להפקיד כסף בחשבון האסיר בבנק הדואר. תקרת ההפקדה החודשית המצטברת בבנק הדואר היא 2,500 ש"ח לאסיר פלילי, 1,200 ש"ח לאסיר ביטחוני תושב השטחים ו-1,600 ש"ח לאסיר ביטחוני שאינו תושב השטחים.⁶¹

האסירים רשאים לרכוש מוצרים בקנטינה מכספי הפיקדון שהופקדו בחשבונם או מכספי שכר העבודה שלהם בכלא.⁶² הסכום המרבי לאסיר לרכישה בחודש בקנטינה הוא 1,600 ש"ח. הרכישה בקנטינה היא טובת הנאה שמנהל הכלא יכול לשלול. כל אסיר רשאי לרכוש בקנטינה פעמיים בחודש, במחצית הראשונה ובמחצית השנייה של החודש, ומפקד הכלא רשאי להתיר רכישה במועדים נוספים.⁶³ רשימת המוצרים, מחיריהם וכמות המוצרים הניתנת לרכישה מפורטת בנוהל רכישות של השב"ס (ראו נספח).⁶⁴ נוסף על כך האסירים יכולים להזמין מוצרים שאין בקנטינה מהכסף שבחשבון האסיר שלהם כמפורט בנהלים.⁶⁵

אסירים פליליים	אסירים ביטחוניים
תקרת ההפקדה החודשית המצטברת בחשבון האסיר על-ידי בני משפחתו ואחרים היא 2,500 ש"ח. ⁶⁶ הסכום המרבי לרכישה בחודש הוא 1,600 ש"ח. אסירים פליליים רשאים לרכוש מעבר לסכום זה טלוויזיה ומכשיר DVD, ואסירות רשאיות לרכוש מוצרי היגיינה ב-200 ש"ח נוספים. בראש השנה ופסח מתאפשרת לאסירים רכישה ב-200 ש"ח נוספים. המוצרים המותרים לרכישה <u>רק</u> לאסירים	תקרת ההפקדה החודשית המצטברת בחשבון בבנק הדואר על-ידי בני משפחתו ואחרים היא 1,200 ש"ח לתושב השטחים ו-1,600 ש"ח למי שאינו תושב השטחים. ⁶⁹ בני המשפחה אינם רשאים להפקיד כסף בחשבון של אסיר ביטחוני אם הסכום בחשבון הגיע לתקרת הסכום המותר. בן משפחה מדרגה ראשונה רשאי להפקיד בחשבון הקנטינה של האסיר מדי חודש עד 400 ש"ח. ⁷⁰

⁵⁹ האסירים הביטחוניים נוהגים לחמם את המזון שהכלא מספק להם על פלטות חימום שיש להם בתא. הם שומרים את המוצרים שקנו במטבח, שם נעשה בישול חלקי של המוצרים האלה והם משלימים אותו בתא. מתוך: ד"ר פליציה שטרן, ד"ר דורית וורמן ורמי כהן, מחקר הערכה: "הטמעת לוחות מזון חדשים לאסירים בשב"ס", פרק 6 – אסירים ביטחוניים, יחידת המחקר של השב"ס, אוקטובר 2012.

⁶⁰ נוהל רכש כללי 03-4025, ניהול חשבון אסיר, עדכון אחרון: 15 בפברואר 2009.

⁶¹ נוהל שב"ס 07-1008, הפקדות משפחה ואחרים לחשבון האסיר, עדכון אחרון: 15 בנובמבר 2012.

⁶² סעיף 9 לפקני"צ 04.32.00, מרכז מכר לאסירים, עדכון אחרון: 13 במרס 2012; שב"ס, נוהל רכישות 03-4025, ניהול חשבון אסיר, עדכון אחרון: 15 בפברואר 2009.

⁶³ סעיף 4 לפקני"צ 04.32.00, מרכז מכר לאסירים, עדכון אחרון: 13 במרס 2012.

⁶⁴ שב"ס, נוהל רכישות מס' 03-4021, מגוון מוצרים לרכישה במרכזי המכר לאסירים, עדכון אחרון: 21 בספטמבר 2008.

⁶⁵ נוהל שב"ס 07-1005, רכישות פרטיות של אסירים, עדכון אחרון: 10 באוגוסט 2009; סעיף 8 לפקני"צ 04.32.00, מרכז מכר לאסירים, עדכון אחרון: 13 במרס 2012; נוהל שב"ס מס' 03-4021, מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים, נספח ב': רשימת מוצרים על-פי הזמנה, עדכון אחרון: 21 בספטמבר 2018.

⁶⁶ סעיף 1.2 לנוהל שב"ס 07-1008, הפקדות משפחה ואחרים לחשבון האסיר, עדכון אחרון: 15 בנובמבר 2012.

אסירים ביטחוניים רשאים לרכוש בקנטינה כטובת הנאה לפי נוהל רכישות, ובסכום חודשי שאינו עולה על 1,600 ש"ח.⁷¹

בִּק אסירים ביטחוניים יכולים לרכוש מדי חודש עד 3 ק"ג במצטבר מהפריטים האלה: בשר אדום, עופות, דגים, ירקות, פירות, קפה, שמן ומרמייה (מרווה).

לאסירים הביטחוניים תושבי איז"ש יש אפשרות שנציג ירכוש בעבורם מוצרים בקנטינה. נזכיר כי אסירים פליליים אינם רשאים לרכוש בעבור אסירים אחרים.⁷²

לרשימת המוצרים שאסירים ביטחוניים רשאים לרכוש בקנטינה ראו נספח מס' 3.

האסירים רשאים להזמין ולרכוש מוצרים שאין בקנטינה בכסף שבחשבון שלהם בבנק הדואר. הרכישה תיעשה רק דרך הקנטינה או רשת ישראלית מוכרת.⁷³

מעבר לכך, בית-הסוהר מאפשר לאסירים הביטחוניים לבצע קנייה מְרוֹכֶזֶת של מוצרים, והם נמסרים במרוכז לדוברי האגפים.⁷⁴

פליליים: כרטיסי טלכרד; קצף גילוח; גיל גילוח; נרות שבת ונרות נשמה; חולצה ותחתוני טריקו; ספרי לימוד וכתבי-עת, באישור קצין חינוך; ציוד לפעילות יצרנית; צבע לשיער; דיסקים מלאים; DVD; תנור חשמל 1,000 ואט.⁶⁷

לרשימת המוצרים שאסירים פליליים רשאים לרכוש בקנטינה ראו נספח מס' 3.

נוסף על כך הם יכולים להזמין ולרכוש מוצרים שאין בקנטינה, באישור הנהלת הכלא, ובלבד שהכסף בפקדון שלהם מכסה את מחירם.⁶⁸

סיגרינות – בפקודה העוסקת באסירים ביטחוניים נקבע כי השב"ס יספק שלוש סיגרינות ביום לאסירי הפרדה, לאסירים טעוני הגנה, לאסירים טעוני פיקוח, לאסירים באגפי מעבר ובאגפי חקירות ולאסירים שהוכרו כנצרכים.⁷⁶ משפחת האסיר רשאית לרכוש עד 20 קופסאות סיגרינות באמצעות הקנטינה, אך הסיגרינות לא יימסרו לבני המשפחה אלא ישירות לאסיר בתום יום הביקור.⁷⁷

סיגרינות – האסירים רשאים לרכוש סיגרינות בקנטינה.⁷⁵ פקודת הנציבות העוסקת באסירים פליליים אינה עוסקת ברכישה ובקבלה של סיגרינות.

⁶⁹ נוהל שב"ס 07-1008, [הפקדות משפחה ואחרים לחשבון האסיר](#), עדכון אחרון: 15 בנובמבר 2012.

⁷⁰ פקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

⁶⁷ נוהל שב"ס 03-4021, [מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים](#), עדכון אחרון: 21 בספטמבר 2008.

⁶⁸ נוהל שב"ס 07-1005, [רכישות פרטיות של אסירים](#), עדכון אחרון: 10 באוגוסט 2009.

⁷¹ סעיף 8 לפקני"צ 04.32.00, [מרכז מכר לאסירים](#), עדכון אחרון: 13 במרס 2012.

⁷² שם, סעיף 11.

⁷³ נוהל שב"ס 07-1005, [רכישות פרטיות של אסירים](#), עדכון אחרון: 10 באוגוסט 2009; סעיף 8 לפקני"צ 04.32.00, [מרכז מכר לאסירים](#), עדכון אחרון: 13 במרס 2012.

⁷⁴ סעיף 5 לנוהל שב"ס 07-1005, [רכישות פרטיות של אסירים](#), עדכון אחרון: 10 באוגוסט 2009.

⁷⁵ נוהל שב"ס 03-4021, [מגוון מוצרים לרכישה במרכז המכר לאסירים](#), עדכון אחרון: 21 בספטמבר 2008.

⁷⁶ סעיף 26 לפקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

⁷⁷ שם, סעיף 17א.

3.3. טיפול רפואי וטיפול שיניים

בפקודת בתי-הסוהר נכתב כי "אסיר יוחזק בתנאים הולמים שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו", והוא זכאי, בין השאר, לטיפול רפואי הנדרש לשם שמירה על בריאותו ולתנאי השגחה המתאימים לפי דרישת רופא השב"ס.⁷⁸ על-פי התקנות, אסיר רשאי להיוועץ ברופא ובקשתו תועבר ללא עיכוב לרופא, והנהלת הכלא חייבת להורות על מילוי הוראות הרופא.⁷⁹

על-פי פקודת הנציבות, בכל כלא יפעלו מרפאה כללית, מרפאת שיניים וחדר חולים, וכל אסיר זכאי לסל השירותים הרפואיים הבסיסי שמספקת קופת-חולים כללית, באיכות סבירה ובזמן סביר, לפי שיקול דעתו של רופא השב"ס ובהתחשב במקורות המימון של השב"ס.⁸⁰ נציין כי השב"ס מחויב במימון הטיפולים הרפואיים הנדרשים לאסירים המוחזקים במאסר מעל 12 חודשים. במקרים חריגים יאשר קצין רפואה ראשי של השב"ס רכישת תרופות חריגות שאינן כלולות ברשימת תרופות, על חשבון האסיר.⁸¹ כמו כן, השב"ס יאפשר ביקור של רופא פרטי ומטפלים במקצועות רפואיים ופארה-רפואיים על חשבון האסיר, באישור קצין אסירים מחוזי ובהמלצת רופא מחוזי וענף ביטחון שדה.⁸²

טיפול שיניים: כל אסיר זכאי לטיפול שיניים, ובכלל זה: 1. טיפול משמר – עזרה ראשונה, סתימות, טיפולי שורש וטיפול חניכיים; 2. טיפול כירורגי – עקירות וניתוח פה ולסת, ללא הרדמה כללית; 3. טיפול פרוטטי – הרכבת שיניים תותבות חלקיות או שלמות מאקריל. הטיפול אינו כולל התקנת כתרים, גשרים ושתלים.⁸³ בעבור טיפול שיניים משמר וכירורגי האסיר לא יחויב בתשלום; השתתפות האסיר בעלות הכנת תותבות במעבדה תיקבע על-פי מצב החשבון שלו. השב"ס מאפשר לאסירים לקבל טיפול שיניים, כתרים, גשרים ושתלים על חשבונם בידי רופא מטעמם, לפי הכללים.⁸⁴

רכישת אביזרים רפואיים: השב"ס רוכש בעבור האסירים אביזרים אורתופדיים, מכשירי שמיעה ותותבות עיניים על סמך המלצה של רופא. רוב האביזרים אינם נכללים בסל השירותים שאזרחי ישראל זכאי לו מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי. על האסיר להשתתף במימון האביזר בשל מגבלת תקציב ומשיקולים חינוכיים; גובה ההשתתפות של השב"ס במימון ייקבע על-פי מצבו הסוציו-אקונומי של האסיר ותקופת מאסרו.⁸⁵

⁷⁸ סעיף 11(ב)ב(ג) לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

⁷⁹ סעיף 9 ו-10א לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

⁸⁰ סעיף 1 לפקני"צ 04.44.00, הטיפול הרפואי באסיר, עדכון אחרון: 25 ביוני 2007.

⁸¹ סעיף 1.2 לנוהל שב"ס 10-13, מימון הטיפול הרפואי לאסיר ותרופות מחוץ לסל, עדכון אחרון: 8 באוגוסט 2010.

⁸² סעיף 17 לפקני"צ 04.44.00, הטיפול הרפואי באסיר, עדכון אחרון: 25 ביוני 2007.

⁸³ שם; נוהל שב"ס 03-1001, טיפול שיניים לאסירים, עדכון אחרון: 22 באוקטובר 2009; נוהל שב"ס 03-1002, הפעלת מרפאות שיניים בשב"ס, עדכון אחרון: 22 ביולי 2010.

⁸⁴ סעיף 11 לנוהל שב"ס 03-1001, טיפול שיניים לאסירים, עדכון אחרון: 22 באוקטובר 2009.

⁸⁵ נוהל שב"ס 01-2009, רכישת אביזרים רפואיים לאסירים, עדכון אחרון: 15 בדצמבר 2009.

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים
<p>הפקודות והנהלים של מחלקות הרפואה של השב"ס חלים גם על אסירים ביטחוניים. אחת לשנה תיערך לכל אסיר בדיקה של רופא השב"ס.⁸⁹</p> <p>אסירים תושבי איו"ש וחבל עזה רשאים לבקש ביקור של רופא פרטי תושב איו"ש וחבל עזה במימון האסיר, ובלבד שהרופא הוא ברשימת הרופאים שהשב"ס אישר את כניסתם. כל ביקור של רופא פרטי אצל אסיר תושב איו"ש וחבל עזה מותנה באישור השב"ס.⁹⁰</p> <p>אסירים ביטחוניים רשאים לרכוש אביזרים רפואיים במימון הצלב האדום. לפי הנחיות הצלב האדום ירכש אביזר רפואי לאסיר אחת לשנתיים.⁹¹</p>	<p>כל אסיר חייב למלא את הוראותיו של הרופא, להיבדק בכל בדיקה רפואית שתידרש ולקבל חיסונים על-פי ההוראות.</p> <p>אסיר שהוא חולה כרוני יקבל טיפול הולם ויוחזק בתנאים ההולמים את מצבו בריאותו. רופאים כלליים ורופאי שיניים יבקרו בכלא בתדירות שתקבע מחלקת הרפואה. עם זאת, אסיר רשאי לבקש אישור לביקור של רופא פרטי אצלו. הוראות הרופא יתמלאו ללא דיחוי גם אם הן כרוכות בטיפול רפואי מחוץ לכלא.⁸⁶</p> <p>השב"ס מממן במלואה רכישת אביזר רפואי לאסיר השפוט למאסר עולם אם מחירו אינו עולה על 1,000 ש"ח, אלא אם כן האסיר יכול לממן את הרכישה.⁸⁷</p> <p>ארגון הצלב האדום מממן רכישת אביזרים רפואיים בעבור אסירים פליליים תושבי איו"ש; לפי הנחיות הצלב האדום ירכש אביזר רפואי לאסיר אחת לשנתיים.⁸⁸</p>

3.4. ביקורים בכלא

בפקודת בתי-הסוהר נכתב כי "אחרי תום שלושת החודשים הראשונים של מאסרו, ולאחר מכן – כל חודשיים, מותר להרשות ביקורי ידידים לעיני סוהר ובטווח שמיעתו".⁹² בתקנות בתי-הסוהר נכתב כי הביקורים בכלא הם טובת הנאה שהיא מעבר ליכולות שנקבעו בחיקוק, ומנהל הכלא יכול לאפשר אותם לכלל האסירים, לסוג אסירים או לאסיר מסוים. מנהל הכלא רשאי לשלול טובת הנאה זו לפי שיקול דעתו, לפרק זמן שלא יעלה על שלושה חודשים, אם יש לו יסוד סביר לחשש שהביקור ינוצל לפגיעה בביטחון המדינה או הציבור.⁹³

כללי הביקורים אצל אסירים מפורטים בפקודות של נציבות שב"ס, והעיקרית בהן היא "סדרי ביקור אצל אסירים".⁹⁴ כללי הביקור אצל אסירים ביטחוניים מפורטים בפקודת האסירים הביטחוניים, וצוין בה כי בנושאים שאינם מפורטים בפקודה זו יחולו הוראות המפורטות בפקודת סדרי ביקור אצל אסירים.⁹⁵ את ימי הביקור קובע מפקד הכלא.⁹⁶ ברוב מתקני הכליאה יש ימי ביקור נפרדים לאסירים

⁸⁶ סעיף 22 לפקנ"צ 03.01.00, כללי הפעלת בתי-הסוהר לאסירים פליליים, עדכון אחרון: 1 בינואר 2007.

⁸⁷ סעיף 4.11 לנוהל שב"ס 01-2009, רכישת אביזרים רפואיים לאסירים, עדכון אחרון: 15 בדצמבר 2009.

⁸⁸ שם, סעיף 4.10.

⁸⁹ סעיף 28 לפקנ"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

⁹⁰ סעיף ד לפקנ"צ 04.46.00, ביקורי רופאים פרטיים אצל אסירים המקבלים טיפול רפואי, בתוקף מ-1 באוגוסט 2001.

⁹¹ סעיף 4.10 לנוהל שב"ס 01-2009, רכישת אביזרים רפואיים לאסירים, עדכון אחרון: 15 בדצמבר 2009.

⁹² סעיף 447 לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

⁹³ סעיפים 19 ו-30 לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

⁹⁴ פקנ"צ 04.42.00, סדרי ביקור אצל אסירים, עדכון אחרון: 28 בינואר 2015.

⁹⁵ שם, סעיף א-ג.

פליליים ולאסירים ביטחוניים.⁹⁷ ככלל, משך הביקור לא יעלה על חצי שעה, ומספר המבקרים בביקור אחד יהיה שלושה לכל היותר.⁹⁸

מעגל המבקרים	אסירים פליליים	אסירים ביטחוניים
מעגל המבקרים	ידידים	אסירים ביטחוניים רשאים לקבל ביקורים של בני משפחה מדרגה ראשונה בלבד – הורים, אחים, ילדים, בן/בת זוג וסבא וסבתא. ⁹⁹
תדירות	אסיר יקבל ביקור בתום שלושת החודשים הראשונים למאסרו, ולאחר מכן – כל חודשיים. על-פי פקודת הנציבות אפשר להעלות את תדירות הביקור לאחת לשבועיים. ¹⁰⁰ אפשר לאפשר ביקורים אצל אסיר כטובת הנאה גם לפני תום שלושת החודשים הראשונים למאסרו. ¹⁰¹ מספר ימי הביקור שיקבע מפקד הכלא לא יפחת משלושה מועדים בשבוע.	אסיר יקבל ביקור בתום שלושת החודשים הראשונים למאסרו, ולאחר מכן – כל חודשיים. על-פי פקודת הנציבות אפשר להגדיל את תדירות הביקור לאחת לשבועיים. ¹⁰² מארגון הצלב האדום נמסר לנו כי כיום אסירים מרצועת עזה מקבלים ביקורים מדי חודשיים, ושאר האסירים מקבלים ביקורים מדי שבועיים עד חודש. ¹⁰³
משך ביקור	הביקור ימשך לא פחות מ-30 דקות. מפקד הכלא רשאי להאריך את הביקור עד לשעה לכל היותר.	משך הביקור יהיה 45 דקות לכל היותר. מפקד הכלא רשאי להאריך את הביקור עד לשעה לכל היותר. ¹⁰⁴
מספר מבקרים	בביקור אחד יבקרו שלושה בוגרים לכל היותר, ויכולים להצטרף אליהם ילדיו של האסיר. מפקד הכלא רשאי להגדיל את מספר המבקרים בשני בוגרים. ¹⁰⁵	בביקור אחד יבקרו שלושה בוגרים לכל היותר, ורשאים להצטרף אליהם ילדיו הקטינים של האסיר. מפקד הכלא רשאי להגדיל את מספר המבקרים הבוגרים בשניים לכל היותר. ¹⁰⁶
אופי הביקור	ככלל, הביקורים יהיו "ביקורים סגורים", כלומר מחיצת זכוכית או רשת תפריד בין האסיר למבקרים, וההתקשרות ביניהם תיעשה באמצעות טלפון.	הביקורים יתנהלו כשמחיצה שקופה מפרידה בין האסיר למבקרים, למעט מקרים חריגים המפורטים בפקודה, ובאישור של מפקד הכלא.

⁹⁶ סעיף 25(א) לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

⁹⁷ שב"ס, ביקורים בכל מתקן כליאה – מפת מתקני הכליאה, כניסה אחרונה: אוגוסט 2015.

⁹⁸ סעיפים 26 ו-27 לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

⁹⁹ סעיף 17א לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2010.

¹⁰⁰ סעיף 6א(3) לפקני"צ 04.42.00, סדרי ביקורים אצל אסירים בכלא, עדכון אחרון: 28 בינואר 2015.

¹⁰¹ שם, סעיף 7.

¹⁰² שם, סעיף 6א(3).

¹⁰³ רוני פז, ארגון הצלב האדום, מכתב, 20 ביולי 2015.

¹⁰⁴ סעיף 9 לפקני"צ 04.42.00, סדרי ביקור אצל אסירים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

¹⁰⁵ שם, סעיפים 9 ו-10.

¹⁰⁶ סעיף 17ח לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2010; סעיף 10 לפקני"צ 04.42.00, סידורי ביקור אצל אסירים, עדכון אחרון: 28 בינואר 2015.

<p>בהיעדר מניעה ביטחונית אפשר לאפשר לאסיר מגע פיזי עם ילדיו שגילם אינו עולה על שמונה שנים בעשר הדקות האחרונות של הביקור. מפקד הכלא רשאי למנוע מגע פיזי כזה.¹⁰⁷</p>	<p>"ביקורים פתוחים" ללא מחיצה ייעשו באישור מפקד הכלא.</p>	
<p>מפקד הכלא רשאי למנוע ביקור לשלושה חודשים לכל היותר אם יש לו חשד סביר להניח שהביקור ינוצל לפגיעה בביטחון המדינה או הציבור. אפשר להאריך תקופה זו בתקופות נוספות של שלושה חודשים אם החשד נותר בעינו.¹⁰⁹ בכנסות הקודמות הוגשו הצעות חוק פרטיות למניעת ביקורים מאסירים ביטחוניים, מלבד ביקור של עו"ד ונציג הצלב האדום אחת לשלושה חודשים. הצעות אלו עברו בקריאה טרומית בלבד.¹¹⁰</p>	<p>אם מתעורר חשד סביר שהביקור ינוצל לפגיעה בביטחון המדינה או הציבור, מנהל הכלא רשאי למנוע ביקורים אצל אסיר לשלושה חודשים לכל היותר; אם לדעתו עילת השלילה נמשכת, הוא רשאי לשלול ביקורים לתקופות נוספות.¹⁰⁸</p>	<p>שלילת ביקורים</p>
<p>מפקד הכלא רשאי להוסיף לאסיר עד שני ביקורים בחודש, אם האסיר הצטיין בתפקודו, או בהמלצת עובד סוציאלי לנוכח נסיבות משפחתיות.¹¹²</p>	<p>מפקד הכלא רשאי להוסיף לאסיר עד שני ביקורים בחודש, אם האסיר הצטיין בתפקודו, או בהמלצת עובד סוציאלי לנוכח נסיבות משפחתיות.¹¹¹</p>	<p>תוספת ביקורים</p>

סוגיית צמצום מעגל המבקרים אצל אסירים ביטחוניים לבני משפחה מדרגה ראשונה בלבד נדונה בבית-המשפט העליון, והשופט יורם דנציגר קבע כי צמצום זה נובע מתכלית של שמירה על ביטחון המדינה והכלא, וזו תכלית ראויה.¹¹³ לדבריו, "אין לשכוח כי הקבוצה עליה חל אותו הסדר גורף הנה קבוצת אסירים שכל אחד מהפרטים הנכללים בה הורשע בביצוע עבירות קשות, שהרקע לביצוען הוא לרוב אידיאולוגי ושנעשו במטרה לפגוע בביטחון המדינה. אין מדובר בקבוצת אנשים שלגביה קיימת 'חזקת החפות', אלא באסירים לגביהם קיימת 'חזקת מסוכנות'".¹¹⁴ הוא הוסיף: "סבור אני כי הגם שלאסירים זכות לקשר עם העולם שמחוץ לבית הכלא, אין משמעות הדבר כי מוקנית להם זכות לביקורים. בחנתי את הסדר הביקורים הקבוע בפקודת האסירים הביטחוניים, כשנקודת המוצא היא כי ביקורים מהווים טובת הנאה. מסקנתי כי הפגיעה בזכות האסירים הביטחוניים לקשר עם העולם שמחוץ לבית-הכלא כתוצאה מצמצום מעגל המבקרים את אסירים אלו הנה פגיעה מידתית וסבירה...".¹¹⁵

בכל הנוגע לתושבי יהודה ושומרון ורצועת עזה הגשת הבקשה לביקור נעשית בתיווך ארגון הצלב האדום: הארגון מעביר את הבקשה למינהל האזרחי ומיידע את המשפחות אם בקשתן אושרה. האישור

¹⁰⁷ סעיף 17 לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2010.

¹⁰⁸ סעיף 30(ב)-(ד) לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

¹⁰⁹ סעיף 17(2) לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2010.

¹¹⁰ הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (מניעת ביקורים), התשס"ט-2009; הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (שלילת ביקורים מאסירים ביטחוניים המשתייכים לארגון טרור המחזיק בשבויים ישראלים), התשס"ח-2008.

¹¹¹ סעיף 8 לפקני"צ 04.42.00, סדרי ביקור אצל אסירים, עדכון אחרון: 28 בינואר 2015.

¹¹² שם, סעיף 8א.

¹¹³ רעב 6956/09 מאהר יונס נ' שירות בתי-הסוהר, סעיף 70, 7 באוקטובר 2010.

¹¹⁴ שם, סעיף 74.

¹¹⁵ שם, סעיף 76.

תקף לביקור אחד ול-45 יום; אם במהלך 45 הימים המשפחה לא ביקרה בכלא עליה לבקש היתר חדש, גם אם הביקור לא התקיים מסיבות שאינן תלויות בה, כמו אי-קבלת אישור כניסה לישראל.¹¹⁶ הצלב האדום אחראי גם לארגון הביקור, ואף נושא בעלויות הלוגיסטיות, ובכללן עלויות הנסיעה אל בתי-הסוהר והחזרה מהם.¹¹⁷ כניסתם של מבקרים תושבי שטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה מצריכה היתר כניסה לישראל מצה"ל, ומשך אישור הבקשה הוא חודשיים עד חודשיים וחצי.¹¹⁸ אם הנהלת הכלא מבטלת את הביקור, היא "תשקול אם להודיע למשפחת האסיר על ביטול ביקור מכל סיבה שהיא."¹¹⁹

לדברי ארגון הצלב האדום, נוהלי הביקור החלים על תושבי רצועת עזה שונים מאלו שחלים על תושבי יהודה ושומרון.¹²⁰ לדברי הארגון, בין יוני 2007 ליולי 2012 ובין יוני 2014 לאוגוסט 2014 (מבצע "צוק איתן") בוטלו הביקורים של תושבי עזה בכלא.¹²¹ משירות בתי-הסוהר נמסר כי סמוך לחטיפת שלושת הנערים, ולנוכח ההידרדרות במצב הביטחוני, הוחלט להשהות זמנית את הביקורים. כיום הביקורים מתנהלים כסדרם ומתקיימים ביקורי משפחות לאסירים ביטחוניים תושבי רצועת עזה.¹²²

להלן נתונים שמסר לנו מתאם הפעולות בשטחים על מספר הבקשות לביקורים שהוגשו על-ידי הצלב האדום בשנים 2013-2014, מספר הבקשות שסורבו והסיבות לכך:¹²³

הסיבות לסירוב	בקשות שסורבו	בקשות שהוגשו	
2,961 – "בשל קרבה משפחתית"	4,414	37,545	2013
453 – מטעם השב"כ			
2,612 – "בשל קרבה משפחתית"	3,293	35,289	2014
681 – מסיבה ביטחונית			

על-פי נתוני ארגון הצלב האדום, מינואר 2013 עד יוני 2015 ביקרו אצל אסירים ועצורים ביטחוניים **286,494 איש**. בתקופה זו (למעט יוני-ספטמבר 2014 בזמן הלחימה בעזה) מספר האסירים והעצורים שבני משפחתם ביקרו אותם אחת לחודש לפחות היה 10,735.¹²⁴

3.5. ביקורים שאינם נכללים במכסת הביקורים

במכסת הביקורים לא נכללים הביקורים של הגורמים האלה: עורך-דין; חבר כנסת; טוען רבני; איש דת מוסמך; נציג מדינה זרה או ארגון בין-לאומי; בן משפחה לצרכים טיפוליים-חינוכיים; קצין מבחן; רופא; פסיכולוג; פסיכיאטר; מבקר רשמי שמינה השר לביטחון הפנים. מבקר רשמי רשאי לבקר בכל מתקן כליאה בארץ, בכל מקום בכלא ובכל עת, לשוחח עם כל אסיר ולבדוק את התנאים בכלא ואת הטיפול באסיר.¹²⁵ במבקרים הרשמיים נכללים יושב-ראש הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, שופטי בית-המשפט העליון והיועץ המשפטי לממשלה. שופטי

¹¹⁶ רוני פז, ארגון הצלב האדום, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹¹⁷ הני"ל, מכתב, 20 ביולי 2015.

¹¹⁸ רס"ן מלי מאירי, עוזרת מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 28 ביולי 2015.

¹¹⁹ סעיף 17 לז' לפקני"צ 03.02.00, **כללים ביחס לאסירים ביטחוניים**, עדכון אחרון: 10 ביולי 2010.

¹²⁰ רוני פז, ארגון הצלב האדום, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹²¹ שם.

¹²² רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ רל"ש נציב שב"ס, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹²³ רס"ן מלי מאירי, עוזרת מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 28 ביולי 2015.

¹²⁴ רוני פז, ארגון הצלב האדום, מכתב, 20 ביולי 2015.

¹²⁵ סעיפים 71-72 **לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש]**, התשל"ב-1971.

בתי-המשפט המחוזיים ובתי-משפט והשלום רשאים לבקר במתקני הכליאה באזור שיפוטם.¹²⁶ בפרק זה נפרט את כללי הביקור אצל אסירים של חבר הכנסת, של עורך-דין ושל נציג הצלב האדום.

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים	
<p>ככלל, כללי ביקור של עורכי-דין¹²⁸ אצל אסירים ביטחוניים זהים לכללי הביקור של עורכי-דין אצל אסירים פליליים.</p> <p>עם זאת, ביקור של עורך-דין אצל אסיר ביטחוני יתנהל <u>מאחורי מחיצה</u>, והעורך-דין יורשה להכניס לכלא רק חומר משפטי וכלי כתיבה.</p> <p>על-פי פקודת בתי-הסוהר, אם הנציב ראה כי אסיר מסוים או קבוצת אסירים הנמנים עם ארגון טרור או הורשעו בעבירה המצוינת בתוספת הראשונה לפקודה¹²⁹ נפגשים עם כמה עורכי-דין באופן המעלה חשד ממשי שהפגישות לא נועדו לקבלת שירות מקצועי ושהן מנוצלות לפגיעה בביטחון המדינה, הציבור והכלא, הנציב רשאי – לאחר שעיין בעמדת ראש חטיבת המודיעין של השב"ס, של משטרת ישראל או השב"כ – להגביל את מספר עורכי-הדין שהאסירים הללו רשאים להיפגש עמם לשלושה חודשים לכל היותר.</p> <p>תקופה זו ניתנת להארכה באישור הייעוץ המשפטי לממשלה לשלושה חודשים לכל היותר, ובית-המשפט המחוזי יכול להאריכה בתקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת. האסיר רשאי לערער לבית-המשפט העליון.¹³⁰</p>	<p>אסיר יורשה להיפגש רק עם עורך-דין החבר בלשכת עורכי-הדין הישראלית או הפלסטינית; לא נדרש תיאום מראש של הפגישה.¹²⁷</p> <p>מפקד הכלא רשאי להגביל את מספר האסירים שעמם ייפגש עורך-דין בביקור אחד באותו יום בכלא. ככלל, לא תתאפשר פגישה של עורך-דין עם יותר מאסיר אחד בו-בזמן, כלומר, בכל פגישה ישוחח עורך-הדין עם אסיר אחד.</p> <p>לא ייערך חיפוש במסמכיו של עורך-דין, וככלל, הפגישה תתנהל ללא מחיצה ובאופן שיבטיח את השמירה על חסיון עורך-דין-לקוח.</p> <p>אם מתעורר חשש שהפגישה עם עורך-דין תפגע בביטחון הציבור, המדינה או אדם מסוים או שהפגישה תאפשר העברת מידע בין אסירים או מאסירים לגורמים מחוץ לכלא, מפקד הכלא או הנציב רשאי למנוע את הפגישה ל-72 שעות. הנציב רשאי להאריך תקופה זו ב-24 שעות נוספות, ובהסכמת פרקליטות מחוז או המשנה לפרקליט המדינה אפשר להאריכה בתקופה נוספת שלא תעלה על 10 ימים. החלטה זו, בצירוף הנימוקים, תימסר לאסיר ולעורך-דינו.</p> <p>אם מתעורר חשש שמסירת ההחלטה ונימוקה לאסיר ולעורך-דין תפגע בביטחון המדינה או הכלא או בשיטות חקירה, תועבר אליהם תמצית של ההחלטה.</p> <p>בית-המשפט המחוזי רשאי להאריך תקופה זו, ובלבד שהתקופה המצטברת לא תעלה על שנה.</p>	<p>ביקור עורך-דין</p>

¹²⁶ פקני"צ 03.04.00, מבקרים רשמיים בבתי-הסוהר, עדכון אחרון: 20 באוגוסט 2014.

¹²⁷ פקני"צ 04.34.00, מתן שירות מקצועי לאסירים ועצורים על-ידי עורכי-הדין, עדכון אחרון: 11 באוקטובר 2011.

¹²⁸ שם; סעיף 17טז לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2010.

¹²⁹ פקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, תוספת ראשונה א'.

¹³⁰ סעיף 1א45 לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

<p>ככלל, כללי הביקור של חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים זהים לכללי הביקור שלהם אצל אסירים פליליים.</p> <p>עם זאת, הביקור יתואם ליום אחד בשבוע שקבע מפקד הכלא מראש, ואם חבר הכנסת מבקש להיפגש עם כמה אסירים ביטחוניים, בקשתו תיבחן על-פי שיקולי סדרי ביטחון, צורכי חקירה ותפעול הכלא.¹³²</p>	<p>ביקור חבר הכנסת</p> <p>חבר כנסת שמעוניין לבקר אסיר פלילי יגיש בקשה לאישור ביקור ללשכת הנציב כמה ימים מראש; חובה ליידע את לשכת השר לביטחון הפנים על קיום הביקור.</p> <p>נציב השב"ס רשאי למנוע ביקור מטעמים של ביטחון המדינה או הכלא.</p> <p>הביקור ייערך בחדר שיוקצה לכך במשרדי הנהלת הכלא; תובטח השמירה על סודיות השיחה של חבר הכנסת והאסיר, ובתוך כך יתאפשר מעקב אחר תנועות האסיר. חברי הכנסת יכולים לבקר באגפים, אך אינם רשאים לשוחח עם האסירים באגף.</p> <p>אין לערוך חיפוש במסמכיו של חבר הכנסת, למעט חיפוש באמצעות גלאי מתכות. עם זאת, העברת מסמכים מחבר כנסת לאסיר תיעשה באמצעות מפקד הכלא. אסור לחבר הכנסת להעביר חפצים או דברי מזון לאסירים.¹³¹</p>	
<p>כללי הביקור של נציג הצלב האדום אצל אסירים ביטחוניים זהים לכללים הביקור שלו אצל אסירים פליליים.</p>	<p>נציג הצלב האדום</p> <p>נציג הצלב האדום רשאי לבקר אסירים תושבי איו"ש, חבל עזה, רמת הגולן ומזרח ירושלים, וכן אזרחי מדינות שאין להן יחסים דיפלומטיים עם ישראל. במהלך ביקורו נציג הארגון רשאי לשוחח עם האסיר על תנאי המאסר, והאסיר רשאי להתלונן לפניו. אם נציג הצלב האדום מצא חבלות או סימנים מחשידים להכאת אסיר או לכל עבירה פלילית אחרת כלפיו, הוא יגיש תלונה למשטרת ישראל, ומפקד הכלא יורה על בדיקה רפואית מיידית של האסיר. הצלב האדום רשאי לבקש בדיקה רפואית בתוך 24 שעות של רופא מטעם הארגון או רופא אחר שמוסכם על המינהל האזרחי.¹³³</p>	

מינואר 2013 עד יוני 2015 ערך הצלב האדום 827 ביקורים ב-46 מקומות מעצר ומאסר המחזיקים 12,849 כלואים וניהל מעקב אחר מצבם האישי של 6,056 כלואים, ומתוכם 3,654 לראשונה.¹³⁴ במענה על שאלתנו אם בתקופה זו נמנע ביקור מנציג הצלב האדום השיב הארגון: "הצלב האדום פועל לטובת אנשים שחירותם נשללה מהם באמצעות עשייה למניעה או עצירת כל פגיעה העלולה להיגרם להם. אחד האמצעים שהצלב האדום נקט להשגת יעד זה הוא **החיסיון** [ההדגשה במקור]. זו בחירה אסטרטגית:

¹³¹ פקני"צ 03.13.00, [ביקור של חבר כנסת בבית-הסוהר](#), עדכון אחרון: 3 באפריל 2014; להרחבה ראו: אוריאנה אלמסי, [ביקורים של בני משפחה וחברי כנסת אצל אסירים ועצורים בבתי-הכלא](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 30 במאי 2012.

¹³² סעיף 5 לפקני"צ 03.13.00, [ביקור של חבר כנסת בבית-הסוהר](#), עדכון אחרון: 3 באפריל 2014.

¹³³ סעיף 12 לפקני"צ 03.01.00, [כללי הפעלת בתי-סוהר לאסירים פליליים](#), עדכון אחרון: 1 בינואר 2007; פקני"צ 03.12.00, [ביקור הצלב האדום הבין-לאומי בבתי-הסוהר](#), עדכון אחרון: 13 באפריל 2014.

¹³⁴ רוני פז, ארגון הצלב האדום, מכתב, 19 ביולי 2015.

על-ידי הימנעות מגינוי פומבי, משיג הצלב האדום מינוף של האינטראקציה שלו עם הרשויות. מובן כי חיסיון בפני עצמו אינו יכול להבטיח הגנה, אך הוא מאפשר לצלב האדום לכוון אמון הן בינו לבין הרשויות והן בינו לבין הכלואים, וכך נוהלי הביקור נדונים (בלעדית) עם רשויות המעצר באופן דו-צדדי וחסוי.¹³⁵

3.6 שיחות טלפון

בבית-הסוהר מותקנים טלפונים ציבוריים החסומים לשיחות נכנסות כדי שהאסירים יוכלו לשוחח עם בני משפחתם. קשר טלפוני נחשב לטובת הנאה שהנהלת הכלא רשאית לשלול.¹³⁶

138 אסירים ביטחוניים	137 אסירים פליליים
<p>ככלל, לאסירים הביטחוניים אין אפשרות לקיים קשר טלפוני.¹⁴⁰</p> <p>עם זאת, מפקד הכלא רשאי לאשר שיחת טלפון לאסיר ביטחוני במקרים האלה: פטירה, מחלה סופנית או חתונה של בן משפחה מדרגה ראשונה.</p> <p>במקרים הומניטריים מפקד המחוז רשאי לאשר שיחת טלפון חד-פעמית לקרוב משפחה מדרגה ראשונה, באישור השב"כ. השיחה תימשך עד 10 דקות, ותיעשה באמצעות הרמקול במשרדו של קצין המודיעין, בנוכחות סוהר הדובר את שפת האסיר, ואף תוקלט, בידיעת האסיר ובן המשפחה. השיחה תהיה על חשבון מקבל השיחה.</p> <p>לאסירים שלא קיבלו ביקורים למעלה משנתיים רצופות מפקד הכלא רשאי לאשר שיחת טלפון אחת לחודשיים באישור השב"כ, ואם התנהגותו של האסיר טובה.</p>	<p>הטלפון מותקן בטווח ראייתם של הסוהרים. מפקד הכלא יקבע את תדירות השיחות ומשכן לפי מספר האסירים באגף, סדר-היום בו וסוג האסירים.</p> <p>האסירים רשאים לקנות כרטיס טלכרט בקנטינה, או לקבל מבן משפחה בביקור אחד שני כרטיסים בני 120 פעימות כל אחד. הנהלת הכלא רשאית להעמיד סוהר שיאזין לדבריהם של אסירים בשיחת הטלפון,¹³⁹ והוא רשאי לנתק שיחת טלפון אם מתברר שהיא נעשית שלא לפי הכללים.</p> <p>ככלל, גורמים בהנהלת השב"ס רשאים לשלול קשר טלפוני מאסיר על סמך חוות דעת מודיעינית וביטחונית.</p> <p>הנהלת הכלא רשאית לשלול שיחות טלפון מאסיר לחודש ימים. מפקד המחוז רשאי להאריך את השלילה לתקופה מצטברת של שישה חודשים, וסגן הנציב וראש אג"מ רשאים להאריכה עד לשנה. הנציב רשאי להאריך את השלילה בחצי שנה נוספת, ואף לחזור ולהורות על המשך השלילה לתקופות נוספות בנות חצי שנה.</p> <p>מפקד מחוז רשאי לשלול <u>לחלוטין</u> שימוש בטלפון מאסיר על סמך הערכה מודיעינית, גם אם התנהגותו של האסיר תקינה.</p>

¹³⁵ שם.

¹³⁶ פקני"צ 04.17.00, [הענקת טובות הנאה ושלילתן](#), נספח א', עדכון אחרון: 22 ביולי 2009.

¹³⁷ פקני"צ 04.36.00, [קשר טלפוני של אסירים](#), עדכון אחרון: 18 באוגוסט 2009.

¹³⁸ סעיף 19 לפקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

¹³⁹ האזנה רק לדברי האסיר ולא לדברי הגורם שעמו האסיר משוחח. סעיף 5 לפקני"צ 04.36.00, [קשר טלפוני של אסירים](#), עדכון אחרון: 18 באוגוסט 2009.

¹⁴⁰ רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ ראש לשכת נציב השב"ס, מכתב, 11 ביוני 2015.

3.7. קבלה ומשלוח של מכתבים ודברי דואר

על-פי פקודת בתי-הסוהר אסיר אינו רשאי לקבל מכתב או מסמך אחר אלא באישור הנהלת הכלא. עם זאת, מותר להרשות לו לכתוב מכתב עם כניסתו לכלא, ולשלוח אותו רק באמצעות הנהלת הכלא. המשלוח יהיה על חשבון האסיר, אלא אם כן מנהל הכלא פטר אותו מכך בשל מצבו הכלכלי.¹⁴¹

הנהלת הכלא תמנה בודק בדרגת רב-כלאי, והוא יהיה רשאי לפתוח ולבודק מכתב, גלויה או כל דבר דפוס שהאסיר שלח או שנשלח אליו. מכתב שנבדק יסומן בראשי התיבות של שם הבודק.

הבודק רשאי למנוע העברה של מכתב אם יש חשש שהעברתו תפגע בביטחון המדינה, הציבור או הכלא או בהליכי חקירה או משפט. הבודק ינמק את החלטתו והיא תובא לידיעת האסיר, אלא אם כן הנציב אישר שלא לעשות כן.

הבודק לא יפתח מכתב מאסיר לחבר כנסת או מחבר כנסת לאסיר. אם יש לבודק יסוד סביר לחשש שמסירת מכתב לחבר כנסת עלולה לפגוע בביטחון המדינה, הציבור, המשמעת בכלא, החקירה או המשפט, המכתב ייפתח בנוכחותם של שלושה חברי ועדת המשנה לענייני מודיעין של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, והם יחליטו אם לאמץ את החלטת הבודק שלא למסור את המכתב לחבר הכנסת. יושב-ראש הכנסת ימסור את החלטת הוועדה לחבר הכנסת הנמען, אלא אם כן חברי הוועדה החליטו שאין לעשות כן מטעמים של פגיעה בביטחון המדינה או הליכי החקירה והמשפט.¹⁴²

אסירים פליילים	אסירים ביטחוניים
אסירים פליילים רשאים, כטובת הנאה, לשלוח ולקבל מכתבים ללא הגבלה. ¹⁴³ הכללים בדבר קבלה ומשלוח של מכתבים ודברי דואר לאסירים הפליילים מפורטים בפקודת נציבות שירות בתי-הסוהר "מכתבי אסירים ודברי דואר – משלוח וקבלה". ¹⁴⁴ הם זהים לכללים המפורטים בפקודת בתי-הסוהר שפורטה לעיל.	אסיר ביטחוני רשאי לקבל מכתבים וגלויות ללא הגבלה, ורשאי לשלוח עד שני מכתבים ועד ארבע גלויות בחודש. המשלוח ייעשה באמצעות הצלב האדום, לקרובי משפחה וידידים המתגוררים בתחומי הרשות הפלסטינית או במדינות ערב. ¹⁴⁵ כללים אלו כפופים להוראות המפורטות בפקודת בתי-הסוהר.

3.8. חופשות

על-פי פקודת בתי-הסוהר, השר רשאי, בעקבות בקשת האסיר או המלצת הנציב, לתת לאסיר חופשה שלא תעלה על 96 שעות.¹⁴⁶ על-פי התקנות, חופשה היא טובת הנאה הניתנת לאסיר ונתונה לשיקול דעתו של הנציב.¹⁴⁷ הכללים בדבר חופשות האסירים מפורטים בפקני"צ "חופשות אסירים", ולפיה, מטרתה של החופשה לחזק את הקשר בין האסיר למשפחתו וקהילתו וליצור תמריץ להתנהגות טובה של האסיר.¹⁴⁸

¹⁴¹ סעיפים 42 ו-47 עד 47 לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

¹⁴² שם, סעיף 47.

¹⁴³ פקני"צ 03.01.00, כללי הפעלת בתי-סוהר לאסירים פליילים, עדכון אחרון: 1 בינואר 2007.

¹⁴⁴ פקני"צ 04.43.00, מכתבי אסירים ודברי דואר – משלוח וקבלה, עדכון אחרון: 11 בדצמבר 2012.

¹⁴⁵ שם, סעיף 8.

¹⁴⁶ סעיף 36 לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

¹⁴⁷ סעיף 19 לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

¹⁴⁸ פקני"צ 04.40.00, חופשות אסירים, עדכון אחרון: 29 במארס 2015.

האסירים מסווגים לכמה קטגוריות על בסיס סוג העבירה, טיבה ונסיבותיה; מסוכנות לשלום הציבור הנגזרת מחומרת העבירה; יתרת תקופת המאסר שנותרה לאסיר; עברו הפלילי של האסיר; מידע בדבר ביצוע בריחה או כוונת בריחה המכלא; מידע מודיעיני והערכת מסוכנותו של האסיר לציבור או חשש לפגיעה בו.¹⁴⁹ עם כניסתם לכלא, האסירים יסווגו לקטגוריות האלה: קטגוריה א' – אסירים שאין להוציאם לחופשה משיקולים של סכנה לשלום הציבור או לביטחון המדינה; קטגוריה ב'1 – אסירים שיציאתם לחופשה מותנית באישור אח"מ או קצין מודיעין בתי-סוהר, בתנאים המפורטים בנספח לפקודה; קטגוריה ב'2 – אסירים שאפשר לאשר את יציאתם לחופשה בתנאים המפורטים בנספח, אך לא נדרש אישור של אח"מ או קצין מודיעין בית-הסוהר.¹⁵⁰ בפקודה מפורטים סוגי האסירים שיקבלו חופשה מטעמים מיוחדים ובאישור הנציב, ובהם אסיר ביטחוני ואסיר תושב הרשות הפלסטינית.¹⁵¹

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים
<p>על-פי פקודת הנציבות, ככלל, אסירים ביטחוניים <u>לא יקבלו חופשות</u>, הואיל ו"רובם של אסירים אלה, הנם בעלי זיקה לארגוני טרור... הסיכון הביטחוני הצפוי מהאסירים הביטחוניים, מחייב כליאתם בנפרד מאסירים פליליים והטלת מגבלות מיוחדות עליהם בכל הנוגע לקשר עם החוץ, ובכלל זה בנושאים של חופשות...".¹⁵²</p> <p>בפקודה העוסקת ב"חופשות אסירים" נכתב כי לאוכלוסיית מסוימות של אסירים, ובהם אסירים ביטחוניים ואסירים תושבי הרשות הפלסטינית, תאושר יציאה לחופשה מהטעמים האלה: ברית מילה או זבד הבת של בן או בת של האסיר; פדיון בן בכור של האסיר; בר-מצווה או בת-מצווה של מי מילדי האסיר; נישואין של האסיר או של קרוב משפחה מדרגה ראשונה; מחלה אנושה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה; הלוויה, תקופת אבל ועלייה לקברו של קרוב משפחה מדרגה ראשונה; אזכרה ביום השנה הראשון לפטירה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה; לצורך מפגש להכנת תוכנית שיקום לאחר השחרור; הליכי משפט לצורך קבלת טיפול רפואי שאינו ניתן בכלא; נסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות.¹⁵³</p>	<p>כאמור, חופשה היא טובת הנאה שנותנים הגורמים המוסמכים לפי קטגוריה שאליה סווג האסיר.</p> <p>חופשת אסיר תימשך 96 שעות לכל היותר.</p>
<p>להלן כללי היציאה לחופשה <u>מטעמים מיוחדים</u>: יציאה לחופשה של <u>אסירים ביטחוניים מחייבת אישור של השב"כ או של גורם ביטחוני אחר</u>.¹⁵⁴</p>	

¹⁴⁹ שם, פרק ב', סעיף 2.

¹⁵⁰ פרק ב' סעיף יא לפקני"צ 04.40.00, חופשות אסירים, עדכון אחרון: 29 במרס 2015.

¹⁵¹ שם, פרק ב', סעיף 1.

¹⁵² סעיף 1ב לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

¹⁵³ פרק ח' סעיף לח לפקני"צ 04.40.00, חופשות אסירים, עדכון אחרון: 29 במרס 2015.

¹⁵⁴ שם, פרק ו', סעיף כד1.

כמו כן, האסיר צריך לעמוד בשני התנאים המפורטים בסעיף 4ב לפקני"צ העוסקת באסירים ביטחוניים.¹⁵⁵

אסירים תושבי הרשות הפלסטינית: ככלל, לא יומלץ לנציב לאשר יציאה לחופשה של אסיר תושב הרשות הפלסטינית בשל חזקת המסוכנות של אסירים אלו נוכח המצב הביטחוני.

עם זאת, אפשר להוציא אסיר תושב הרשות הפלסטינית לחופשה מטעמים מיוחדים בלבד, בנסיבות מיוחדות וחריגות שבהן אפשר להגיע למסקנה ברורה וחד-משמעית שבעניינו של אסיר זה אין חזקת מסוכנות. את הבקשה יאשרו מפקד המחוז או סגנו, והיציאה לחופשה תדווח לשב"כ.¹⁵⁶

3.9. עתירות לבית-המשפט¹⁵⁷

אסירים פליליים וביטחוניים רשאים להגיש עתירה נגד רשויות המדינה בנוגע לתנאי מאסרם. העתירה תוגש לבית-המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו שוכן מתקן הכליאה שבו האסיר מוחזק. האסירים רשאים לערער על החלטת בית-המשפט לבית-המשפט העליון.

עתירת האסיר תועבר למזכירות בית-המשפט בתוך 48 שעות ממועד הגשתה. בד בבד, על הנהלת הכלא לנסות לפתור את הבעיה המועלית בעתירה. אם לא עלה בידה לפתור את הבעיה, סגן מנהל הכלא ישלח את תגובתו על העתירה בתוך 14 יום לכל היותר. ככלל, את דמי הדואר ואת האגרה ישלם האסיר.¹⁵⁸

העתק של העתירה יישלח לקצין העתירות המחוזי, שכפוף ליועץ המשפטי לממשלה, והוא יבדוק את תוכן העתירה ואת תגובת הכלא ויגבש תשובה לפרקליטות. העתירה תירשם ביומן העתירות או תוקלד במערכת העתירות הממוחשבת. קציני העתירות המחוזיים יהיו נוכחים בדיון בבית-המשפט ויעקבו אחר ביצוע החלטת בית-המשפט. כמו כן, עליהם למסור ליועץ המשפטי לממשלה דיווחים תקופתיים על הטיפול בעתירות.

להלן נתונים על מספר העתירות שהגישו אסירים ועצורים ביטחוניים לבתי-המשפט המחוזיים.¹⁵⁹ נקדים ונאמר כי אין להנהלת בתי-המשפט אפשרות להבחין בין העתירות שהגישו אסירים ביטחוניים לעתירות שהגישו עצורים ביטחוניים, ואף לא להציג את נושא העתירה.¹⁶⁰ להלן נתונים על מספר התיקים של עתירות אסירים ביטחוניים לפי שנים ולפי בתי-משפט שאליהם הוגשו העתירות.

¹⁵⁵ סעיפים 13 ו-4ב לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

¹⁵⁶ פרק ו' סעיף כה לפקני"צ 04.40.00, חופשות אסירים, עדכון אחרון: 29 במרס 2015.

¹⁵⁷ פקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1972, סימן ח'1: עתירות אסירים, סעיף 62(א)-(ד); פקני"צ 04.31.00, עתירות אסירים, עדכון אחרון: 1 בנובמבר 2004.

¹⁵⁸ סעיף 12א לפקני"צ 04.31.00, עתירות אסירים, עדכון אחרון: 1 בנובמבר 2004.

¹⁵⁹ מריה צ'ירקינה, הנהלת בתי-המשפט, מכתבים, 7 ביולי ו-6 באוגוסט 2015.

¹⁶⁰ שם.

מספר התיקים שנפתחו בבתי-משפט מחוזיים בגין עתירות של אסירים ועצורים ביטחוניים

מינואר 2013 עד סוף יוני 2015¹⁶¹

2015 (עד 31 ביוני)			2014			2013			בתי-סוהר ¹⁶²	בתי-משפט מחוזיים
נסגרו	נפתחו ונסגרו בשנה זו	נפתחו	נסגרו	נפתחו ונסגרו בשנה זו	נפתחו	נסגרו	נפתחו ונסגרו בשנה זו	נפתחו		
1,792	1,500 (87%)	1,718	3,393	2,940 (81%)	3,635	2,985	2,545 (85%)	3,005	מג"ן-ניצן הדרים, שרון	מרכז
692	732 (98%)	747	1,651	1,472 (92%)	1,597	1,585	1,229 (87%)	1,412	קציעות, אשל, נפחא ורמון	באר-שבע
401	366 (98%)	374	860	757 (84%)	901	1,147	877 (87%)	1,007	מגידו, שיטה וגלבו	נצרת
131	137 88%	155	327	306 (92%)	333	300	300 (93%)	305	קישון	חיפה
32	35 (97%)	36	47	44 (94%)	47	37	35 (95%)	37		תל-אביב-יפו
42	42 (95%)	44	59	57 (88%)	65	31	27 (93%)	29	ירושלים עופר ¹⁶³	ירושלים
3,090	2,812 (91%)	3,074	6,337	5,576 (85%)	6,578	6,085	5,013 (87%)	5,795		סך הכול

ממצאים עיקריים

- מספר העתירות הגדול ביותר מוגש לבתי-המשפט המחוזיים האלה, בסדר יורד: מרכז, באר-שבע ונצרת.
- יותר מ-80% מהתיקים נסגרים בשנה שבה הם נפתחו.
- בשנים 2013-2015 עלה מספר העתירות שהוגשו לבתי-המשפט המחוזיים מרכז, תל-אביב-יפו וירושלים.

במענה על פנייתנו להנהלת בתי-המשפט לקבלת נתונים על מספר העתירות לבית-המשפט העליון שהגישו אסירים ביטחוניים נמסר לנו כי אין להם אפשרות להפיק נתונים אלו.¹⁶⁴

3.10 פעילות חינוכית ולימודים

בפקודת בתי-הסוהר נכתב "אסיר יהיה זכאי להשתלב בפעילות פנאי או חינוך בהיקף ובתנאים כפי שייקבעו בתקנות ובפקודות השירות";¹⁶⁵ בתקנות נקבע כי "בכל בית-סוהר תאורגן ותקום תוכנית של שיעורים אלא אם הורה הנציב אחרת; לאסירים תינתנה ההקלות והאפשרויות להרחבת ידיעותיהם

¹⁶¹ מריה צ'ירקינה, הנהלת בתי-המשפט, מכתבים, 7 ביולי ו-6 באוגוסט 2015.

¹⁶² רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ רל"ש נציב שב"ס, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹⁶³ רב-כלאי שלי סבג, עוזרת ליועץ המשפטי של השב"ס, מכתב, 23 ביולי 2015.

¹⁶⁴ עו"ד גלעד אלדר, הנהלת בית-המשפט העליון, מכתב, 25 ביוני 2015.

¹⁶⁵ סעיף 11 לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

בשעות הפנאי; תשומת לב מיוחדת תינתן ללימוד הקריאה והכתיבה לאסירים שאינם יודעים קרוא וכתוב".¹⁶⁶

פקודות נציבות שב"ס מבחינות בין פעילות חינוכית, לימודים לבחינת הבגרות הישראלית, לימודים לקראת בחינת הבגרות של הרשות הפלסטינית (תאוגייה) ולימודים להשכלה גבוהה. השב"ס מגדיר פעילות חינוכית ולימודים בהתכתבות כטובת הנאה הניתנת לשליחה. בכל אגף תופעל ספרייה, ומפקדת הכלא תמנה אסיר שימשם ספרן. בכל נקודת זמן ישוה בספריה שלושה אסירים לכל היותר.¹⁶⁷

בפקודת הנציבות נכתב כי בבתי-הסוהר לאסירים פליליים תונהג מערכת חינוך שתיתן השכלה, חינוך משלים ואירועי חינוך ותרבות לאסירים; תינתן עדיפות לקורסי השכלה לאסירים שאינם יודעים קרוא וכתוב.¹⁶⁸ אסורה הכנסת כל חומר קריאה שעלול לגרום סיכון ביטחוני לכלא או למדינה, לגירוי יצרים מיניים ולהשחתת מידות, או שיש בו משום גילוי אנטישמיות והשפעה על אדם להמיר את דתו.¹⁶⁹

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים	
<p>אסירים ביטחוניים מורשים לקיים פעילות חינוכית רק בתא שבו הם מתגוררים. אם נמצא חומר הסתה בין ספריו של האסיר, החומר יוחרם, ותופסק הפעילות הלימודית <u>לכל התא</u> שבו הוא מתגורר.</p> <p>הנהלת הכלא תערוך ביקורות פתע במהלך השיעורים, ואם יתגלה כי הלימודים משמשים לצרכים שליליים, הם יופסקו לאלתר.¹⁷¹</p> <p>בכל אגף פועלת <u>ספרייה</u>, ומפקדת הכלא תמנה אסיר שימשם ספרן. בכל נקודת זמן ישוה בספרייה שלושה אסירים לכל היותר.¹⁷²</p>	<p>אסיר פלילי זכאי להשתתף בפעילות חינוכית בכלא, או מחוצה לו אם התנהגותו מאפשרת זאת. הוא זכאי ללימודים בהתכתבות, ורשאי לקבל מבני משפחתו ספרים, ציוד לימודי וחומרי קריאה אחרים. הוא אף זכאי למענק לימודים.¹⁷⁰</p>	<p>פעילות חינוכית</p>
<p>אסיר ביטחוני רשאי ללמוד ולהיבחן לקבלת תעודת בגרות ישראלית, באישור מנהל הכלא ואם התנהגותו בכלא טובה.</p> <p>מקצועות הלימוד המותרים: מתמטיקה; היסטוריה; אזרחות; עברית; גיאוגרפיה; ספרות; תנ"ך; סוציולוגיה; כלכלה; מדעי המדינה; אנגלית, ערבית וצרפתית.¹⁷⁵</p>	<p>אסיר פלילי רשאי ללמוד ולהיבחן בכלא לקראת השגת תעודת בגרות ישראלית אם התנהגותו בכלא מצדיקה זאת.</p> <p>מקצועות הלימוד המותרים: מתמטיקה; היסטוריה; אזרחות; עברית; גיאוגרפיה; ספרות; תנ"ך; סוציולוגיה; כלכלה; מדעי המדינה; אנגלית, ערבית וצרפתית.¹⁷³</p>	<p>תעודת בגרות ישראלית</p>

¹⁶⁶ סעיף 47 לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ח-1978.

¹⁶⁷ סעיף 21 לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

¹⁶⁸ סעיף 10א-ג לפקני"צ 03.01.00, כללי הפעלת בתי-סוהר לאסירים פליליים, עדכון אחרון: 1 בינואר 2007.

¹⁶⁹ שם, סעיף 120.

¹⁷⁰ שם, סעיף 120, ה.ו.ח.

¹⁷¹ סעיף 21 לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

¹⁷² שם, סעיף 21ב.

¹⁷³ פקני"צ 04.49.01, לימודי אסירים ישראלים לבחינות בגרות, נספח ג', בתוקף מ-6 באפריל 2008.

¹⁷⁵ שם, נספח ג'.

<p>הכנסת ספרי לימוד תותר לאחר בדיקה ביטחונית, אך לא תאושר הכנסת ספרים בעלי כריכה קשה.</p> <p>הבחינה תיערך בכלא על-ידי בוחנים של משרד החינוך. הנהלת הכלא רשאית להפסיק את הלימודים לבגרות בכל עת, אם האסיר נהג שלא לפי הנהלים.¹⁷⁶</p>	<p>הכנסת ספרי לימוד לקראת תעודת בגרות תתאפשר לאחר בדיקה ביטחונית, אך לא תותר הכנסת ספרים בעלי כריכה קשה.</p> <p>הבחינה תיערך בכלא על-ידי בוחנים של משרד החינוך. הנהלת הכלא רשאית להפסיק את הלימודים בכל עת אם האסיר נהג שלא לפי הנהלים.¹⁷⁴</p>	
<p>אסיר ביטחוני תושב יהודה ושומרון ועזה שאין לו מניעה ביטחונית או משמעתית, זכאי להיבחן בבחינת הבגרות של הרשות הפלסטינית (תאוג'יה),</p> <p>מקצועות אסורים: כימיה, ביולוגיה ופיזיקה ומקצועות שיש בהם מסוכנות ביטחונית על-פי קביעת השב"כ או חטיבת המודיעין של השב"ס.¹⁸¹</p> <p>המינהל האזרחי יוכל להעביר לאסירים ספרי לימוד לבחינה, למעט ספרי כימיה, ביולוגיה ופיזיקה, באישור ראש חטיבת הביטחון של השב"ס.¹⁸²</p> <p>הבחינה תיערך בכלא.</p> <p>הנהלת הכלא תאשר את רשימת הבוחנים. לא יינתן אישור לבוחנים שיש להם קרובי משפחה מדרגה ראשונה שהם אסירים.</p> <p>כניסת הבוחנים מותנית בהצגת אישור כניסה לארץ של צה"ל.</p> <p>סוהר הבקיא בשפה הערבית יערוך בדיקה מדגמית של טופסי הבחינה ויהיה נוכח במקום שבו הבחינה נערכת.¹⁸³</p> <p>מפקד הכלא רשאי בכל עת לפסול אסיר מלהיבחן או לפסול בוחן בנימוק או משמעת.¹⁸⁴</p>	<p>אסיר פלילי תושב יהודה ושומרון או עזה שאין לו מניעה ביטחונית או משמעתית זכאי להיבחן בבחינת הבגרות של הרשות הפלסטינית (תאוג'יה).</p> <p>מקצועות אסורים: כימיה, ביולוגיה ופיזיקה ומקצועות שיש בהם מסוכנות ביטחונית על-פי קביעת השב"כ או חטיבת המודיעין של השב"ס.¹⁷⁷</p> <p>המינהל האזרחי יוכל להעביר לאסירים ספרי לימוד לבחינה, למעט ספרי כימיה, ביולוגיה ופיזיקה, באישור ראש חטיבת הביטחון של השב"ס.¹⁷⁸</p> <p>הבחינה תיערך בכלא.</p> <p>הנהלת הכלא תאשר את רשימת הבוחנים. לא יינתן אישור לבוחנים שיש להם קרובי משפחה מדרגה ראשונה שהם אסירים.</p> <p>כניסת הבוחנים מותנית בהצגת אישור כניסה לארץ של צה"ל.</p> <p>סוהר הבקיא בשפה הערבית יערוך בדיקה מדגמית של טופסי הבחינה ויהיה נוכח במקום שבו הבחינה נערכת.¹⁷⁹</p> <p>מפקד הכלא רשאי בכל עת לפסול אסיר מלהיבחן או לפסול בוחן בנימוק או משמעת.¹⁸⁰</p>	<p>תעודת בגרות פלסטינית (תאוג'יה)</p>

¹⁷⁴ שם, סעיף ח בנספח ב'.

¹⁷⁶ פקני"צ 04.49.01, **לימודי אסירים ישראלים לבחינות בגרות**, סעיף ח בנספח ב', בתוקף מ-6 באפריל 2008.

¹⁷⁷ סעיפים 1-3 לפקני"צ 04.49.02, **בחינות בגרות לאסירים תושבי השטחים – תאוג'יה**, בתוקף מ-11 במאי 2009.

¹⁷⁸ שם, סעיף 3כד.

¹⁷⁹ שם, סעיף 3יב, טו וכא.

¹⁸⁰ שם.

לימודים אקדמיים	שירות בתי-הסוהר מאפשר	מ-1994 עד יוני 2011 אסירים
	לאסירים פליליים לרכוש השכלה אקדמית בהתכתבות מאז 1978, אם והתנהגותם טובה או שאין מידע שלפיו הם עלולים לנצל את הלימודים לרעה.	ביטחוניים יכלו ללמוד בהתכתבות באוניברסיטה הפתוחה את התחומים האלה: מדעי הרוח; סוציולוגיה; כלכלה וניהול; פסיכולוגיה ומדעי המדינה. ¹⁸⁶
	הלימודים ייערכו במסגרות ישראליות המאפשרות לימודים בהתכתבות, כמו האוניברסיטה הפתוחה.	ביוני 2011 ביטל נציב השב"ס את פקודת הנציבות "לימודי אסירים ביטחוניים באוניברסיטה הפתוחה". ¹⁸⁷ הביטול נעשה על רקע קביעה של צוות מקצועי לבחינת תנאי הכליאה של האסירים הביטחוניים שלאסירים הביטחוניים ניתנות זכויות יתר שאין להן אח ורע בעולם ושאינן מתחייבות בדין. ¹⁸⁸
	תחומי הלימוד המותרים: מדעי הרוח; סוציולוגיה; כלכלה וניהול; פסיכולוגיה; מדעי המדינה.	נציין כי לארבעה אסירים ביטחוניים ניתנה האפשרות לסיים את לימודיהם האקדמיים לאחר ביטול הפקודה. ¹⁸⁹
	מפקד הכלא רשאי לבטל את לימודיו של אסיר פלילי בשל התנהגות שלילית או מסיבה אחרת. ¹⁸⁵	כיום הם אינם רשאים ללמוד לימודים אקדמיים. ¹⁹⁰

כמה עתירות הוגשו נגד ההחלטה לבטל לימודים אקדמיים לאסירים הביטחוניים, וכולן נדחו. בערעור לבית-המשפט העליון נטען כי האסירים הפליליים רשאים לרכוש השכלה גבוהה בהתכתבות. **בית- המשפט העליון דחה את העתירה בטענה שאין פסול בהבחנה בין אסיר פלילי לאסיר ביטחוני לעניין הלימודים באוניברסיטה הפתוחה.**¹⁹¹

בדיון נוסף בבית-המשפט העליון באפריל 2015, בהרכב של שבעה שופטים, דחו השופטים בראשות הנשיאה מרים נאור פה אחד את העתירה בנימוק שאין מקום להתערבות בית-המשפט בהחלטת שירות בתי-הסוהר.

עם זאת, הנשיאה נאור כתבה כי "ככלל אין מקום לכלל אוטומטי, שלפיו אסיר ביטחוני לא יוכל ללמוד באוניברסיטה הפתוחה." היא הוסיפה כי חלף זמן מאז ביטול הפקודה המאפשרת לאסירים ביטחוניים לרכוש השכלה אקדמית, ו"ראוי לדעתי לחזור ולבחון את המידע החסוי ואת היקף תחולתו של האיסור

¹⁸¹ שם, סעיפים 1-3.

¹⁸² שם, סעיף 3כד.

¹⁸³ שם, סעיף 3יב, טו וכא.

¹⁸⁴ שם.

¹⁸⁵ פקני"צ 04.49.00, [לימודי השכלה על תיכונות במסגרת חוץ לאסירים פליליים](#), עדכון אחרון: 6 באפריל 2008.

¹⁸⁶ דגני"ץ 204/13 סעידי צלאח נ' שירות בתי-הסוהר, 14 באפריל 2015.

¹⁸⁷ פקני"צ 04.48.00, [לימודי אסירים ביטחוניים באוניברסיטה הפתוחה](#), עדכון אחרון: 16 בינואר 2006; להרחבה ראו: ד"ר יניב רוני, [לימודים אקדמיים של אסירים ביטחוניים](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בנובמבר 2013

¹⁸⁸ דגני"ץ 204/13 סעידי צלאח נ' שירות בתי-הסוהר, 14 באפריל 2015.

¹⁸⁹ רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ רל"ש נציב שב"ס, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹⁹⁰ יצחק אהרוניץ, השר לביטחון פנים, מענה על שאילתה של חברת הכנסת איילת שקד, 31 בדצמבר 2013; רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ רל"ש נציב שב"ס, מכתב, 6 באוגוסט 2015.

¹⁹¹ רע"ב 2459/12, 2539/12 ו-1063/12 סעידי צלח נ' שירות בתי-הסוהר, 24 בדצמבר 2012.

על לימודיהם של אסירים ביטחוניים. אין צורך להכביר מילים על חשיבותה של ההשכלה הגבוהה, ומוטב, ואף ראוי, לשקול את המדיניות בעניין זה מעת לעת".¹⁹²

בימים אלו הונחה על שולחן הכנסת לפני דיון מוקדם הצעת חוק פרטית לשלילת לימודיים אקדמיים מאסירים ביטחוניים. בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב כי מטרתה "לקבוע סייג ברור בעניין, בחקיקה ראשית, ולשלול אפשרות של לימודים אקדמיים לאותם מחבלים – דבר שלא תורם לשיקומם באופן שירחיקם מטרור בעת שחרורם מהכלא – וניתן כ'פרס' באופן זועק ובלתי סביר בעליל".¹⁹³

3.11. רכישה וקבלה של חומרי קריאה וציוד פנאי

עם כניסתו של אסיר לכלא נקבע אלו חפצים הוא רשאי להחזיק בתאו.¹⁹⁴ על-פי התקנות אסיר רשאי להחזיק ברשותו: 1. תלבושת ומצרכים לגהות אישית כפי שנקבע בנהלים; 2. מצרכים שרכש בקנטינה; 3. דברי דואר ומכתבים שקיבל כדין; 4. חומר קריאה המותר על-פי הכללים בכמות המותרת; 5. חפצים אישיים שמנהל הכלא התיר לאסיר.¹⁹⁵ פקודת הנציבות מפרטת את הציוד האישי והכללי המותרים להחזקה אצל אסירים.¹⁹⁶ פרק זה יעסוק בכללים להחזקת חומרי קריאה, ציוד אישי לצורכי פנאי ומשחקי חברה אצל אסירים. על-פי הפקודה אסיר זכאי להשתלב בפעילות פנאי או חינוך בהיקף ובתנאים שיקבע השב"ס.¹⁹⁷ על-פי התקנות האסיר רשאי לרכוש על חשבונו, באמצעות הכלא, ספרים, כתבי-עת, חוברות ועיתונים שהנהלת הכלא אישרה את החזקתם.¹⁹⁸ בפקודת הנציבות נכתב כי לאסיר מותר לרכוש גם משחקי חברה.¹⁹⁹

רק ספרים וכתבי-עת שהודפסו ופורסמו בישראל או הודפסו ופורסמו באיו"ש או בחו"ל וראש חטיבת המודיעין אישר אותם מותרים לרכישה. תיאסר רכישת חומרי קריאה שיש חשש סביר שיגרמו לסיכון ביטחוני למדינה או לכלא, וכאלה שיש בהם תכנים פורנוגרפיים או אנטישמיים או נועדו להשפיע על אדם להמיר את דתו.²⁰⁰

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים	
	האסיר זכאי לעשות פעולות יצירה ולקבל ציוד מבני משפחתו ליצירה, ורשאי לרכוש ולקבל מבני משפחתו ספרי קריאה, משחקי חברה וכתבי-עת. ²⁰¹	כללי
בבתי-הסוהר שכלואים בהם אסירים ביטחוניים יקבע קצין המודיעין או איש סגל דובר ערבית שמונה לכך רשימת ספרים מותרים. ²⁰³	הספרים המותרים לרכישה יהיו רק מתוך רשימת ספרים הניתנים לרכישה שתקבע מחלקת חינוך טיפול ושיקום.	ספרים

¹⁹² סעיפים 30-31 לדג"ץ 204/13 סעידי צלאח נ' שרותי בתי-הסוהר, 14 באפריל 2015.

¹⁹³ [הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר \(שלילת לימודים אקדמיים מאסירים ביטחוניים\) התשע"ה-2015](#), פ/1975/20.

¹⁹⁴ סעיף 7 לפקודת בתי-הסוהר (נוסח חדש), התשל"ב-1971.

¹⁹⁵ סעיף 37 לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ב-1971.

¹⁹⁶ פק"צ 04.33.00, החזקה, אחסנה ושינוע פריטי ציוד של אסירים, עדכון אחרון: 4 בדצמבר 2012.

¹⁹⁷ סעיף 11(ג) לפקודת בתי-הסוהר (נוסח חדש), התשל"ב-1971.

¹⁹⁸ סעיף 49 לתקנות בתי-הסוהר, התשל"ב-1971.

¹⁹⁹ פק"צ 04.50.00, ספרים, כתבי-עת ומשחקי חברה לאסירים, עדכון אחרון: 30 ביולי 2009.

²⁰⁰ שם, סעיף ג-ד.

²⁰¹ סעיף ד לפק"צ 03.01.00, כללי הפעלת בתי סוהר לאסירים פליליים, עדכון אחרון: 1 בינואר 2007.

<p>ארגון הצלב האדום רשאי לספק ספרים לספריות בבתי-הסוהר שכלואים בהם אסירים תושבי איו"ש.²⁰⁴</p> <p>אסיר ביטחוני רשאי להחזיק עד שלושה ספרי קריאה, עד חמישה ספרי לימוד ועד שני ספרי דת, ומספרם המצטבר לא יעלה על שבעה.</p> <p>נציין כי מהשב"ס נמסר לנו שאסיר ביטחוני רשאי לרכוש ספרים על חשבונו ולהחזיק במצטבר עד חמישה ספרים.²⁰⁵</p> <p>בני משפחת האסיר רשאים למסור לאסיר עד שני ספרים בכריכה דקה.²⁰⁶</p>	<p>אם האסיר מבקש לרכוש ספר שאינו כלול ברשימה בקשתו תועבר לאישור מנהל הכלא.</p> <p>אסיר פלילי רשאי להחזיק עד שלושה ספרי קריאה, עד חמישה ספרי לימוד ועד שני ספרי דת, ומספרם המצטבר לא יעלה על שבעה.</p> <p>בני משפחת האסיר רשאים למסור לאסיר עד שני ספרים בכריכה דקה.²⁰²</p>	
<p>אסיר ביטחוני רשאי, באישור קצין חינוך של הכלא, לרכוש עיתון אחד המודפס בישראל ולהיות מנוי על כתב-עת אחד המודפס בישראל.²⁰⁸</p>	<p>אסיר פלילי רשאי, באישור קצין חינוך של הכלא, לרכוש עיתון אחד בלבד המודפס בישראל ולהיות מנוי על כתב-עת אחד המודפס בישראל.²⁰⁷</p>	<p>עיתונים וכתבי-עת</p>
<p>אסיר ביטחוני רשאי להחזיק שלושה משחקי חברה, כלי נגינה, 50 מסמכים או מכתבים ותמונות, אלבום תמונות אחד ודיסק אחד של אירוע משפחתי שיימסר לאסיר אחת לשנה.²¹⁰</p>	<p>אסיר פלילי רשאי להחזיק שלושה משחקי חברה, כלי נגינה, 50 מסמכים או מכתבים ותמונות, אלבום תמונות אחד ודיסק אחד של אירוע משפחתי שהאסיר יקבל אחת לשנה.²⁰⁹</p>	<p>מוצרי פנאי</p>
<p>אסיר ביטחוני רשאי להחזיק דיסקמן או טרנזיסטור אחד, עד 10 דיסקים של מוסיקה או סרטים, שלושה משחקי SonyPlayStation דור 1 ללא אלמנטים דמויי אמל"ח, מחשב אחד ו-20 דיסקים של מחשב.²¹²</p>	<p>אסיר פלילי רשאי להחזיק דיסקמן או טרנזיסטור אחד, עד 10 דיסקים של מוסיקה או סרטים, שלושה משחקי SonyPlayStation דור 1 ללא אלמנטים דמויי אמל"ח, מחשב אחד ו-20 דיסקים של מחשב.²¹¹</p>	<p>מכשירי חשמל ואלקטרוניקה</p>
<p>אסירים יורשו להחזיק בתאם טלוויזיה שיספק השב"ס ולצפות בשלושה ערוצים שאישר סגן הנציב, אם יש בכלא תשתית תקשורתית לכך. נציב השב"ס רשאי להגדיל את מספר ערוצי הטלוויזיה המותרים לצפייה.²¹³</p>	<p>בתא תהיה טלוויזיה אחת ומכשיר DVD אחד.</p>	<p>טלוויזיה</p>

²⁰³ סעיף 4א לפקני"צ 04.50.00, [ספרים, כתבי-עת ומשחקי חברה לאסירים](#), עדכון אחרון: 30 ביולי 2009.

²⁰² פקני"צ 04.33.00, [החזקה, אחסנה ושינוע פרטי ציוד של אסירים](#), נספח א' – ציוד אישי וכללי לאסיר פלילי/ביטחוני, עדכון אחרון: 4 בדצמבר 2012.

²⁰⁴ שם, סעיף 6.

²⁰⁵ רב-כלאי שירלי קמארה, מ"מ ראש לשכת נציב שב"ס, מכתב, 11 ביוני 2015.

²⁰⁶ פקני"צ 04.33.00, [החזקה, אחסנה ושינוע פרטי ציוד של אסירים](#), נספח א' – ציוד אישי וכללי לאסיר פלילי/ביטחוני, עדכון אחרון: 4 בדצמבר 2012.

²⁰⁷ שב"ס, [הוראת שעה – רכש עיתון וכתב-עת לאסיר פלילי/ביטחוני](#), 31 בדצמבר 2013. הוראת שעה זו חלה ממועד פרסומה ועד להשלמת עדכון פקני"צ 04.33.00, [החזקה, אחסנה ושינוע פרטי ציוד של אסירים](#), עדכון אחרון: 4 בדצמבר 2012.

²⁰⁸ שב"ס, [הוראת שעה – רכש עיתון וכתב-עת לאסיר פלילי/ביטחוני](#), 31 בדצמבר 2013.

²⁰⁹ פקני"צ 04.33.00, [החזקה, אחסנה ושינוע פרטי ציוד של אסירים](#), נספח א' – ציוד אישי וכללי לאסיר פלילי/ביטחוני, עדכון אחרון: 4 בדצמבר 2012.

²¹⁰ שם.

²¹¹ שם.

²¹² שם.

²¹³ סעיפים 29 ו-34 לפקני"צ 03.02.00, [כללים ביחס לאסירים ביטחוניים](#), עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

האסירים יורשו לקבל באמצעות נציג הצלב האדום מכשירי ספורט לחצרות הטיולים. אסור השימוש במשקולות מאולתרות.

היציאה לפעילות ספורט תותר רק עד למחצית האסירים באגף, עד לשעה 08:30.²¹⁴

3.12. השמירה על פולחן דתי

פקודת בתי-הסוהר קובעת כי השב"ס יאפשר לאסירים בני כל הדתות לקיים את מצוות דתם, במגבלות הביטחוניות והארגוניות של הכלא. האסירים רשאים להתפלל במועדי התפילה על-פי דתם ובמקומות שהנהלת הכלא הקצתה לכך. נוסף על כך, הם רשאים להשתתף בתפילות הנערכות לאסירים בני דתם, אלא אם כן הדבר מהווה סכנה לביטחון ולסדר הטוב.

ככלל, יותרו ביקורים של רבנים וכוהני דת מורשים אצל אסירים הרוצים בכך. עם זאת, לנציב יש סמכות לאסור ביקור של איש דת אם יש חשש שהוא עלול להעביר מידע בין עבריינים או לגרום לפגיעה בביטחון המדינה או בסדר הטוב בכלא.²¹⁵

בפקודת הנציבות העוסקת באסירים פליליים נכתב כי במטבחים, בחדרי-האוכל ובקנטינות של בתי-הסוהר תישמר הכשרות. שבתות ומועדי ישראל יהיו ימי מנוחה, ואין להעסיק אסירים ולהוציאם לחופשה במועדים אלו. בכל כלא יהיה רב ובית-כנסת. בכלא המיועד לאסירים פליליים ייערכו פעולות דת למעוניינים בכך כדי להקנות להם תודעה יהודית ולפתוח לפנייהם את הדרך לשיקום דתי באמצעות מדרשות תורניות, אגף לשומרי מצוות, אגף שיקום והוסטל לשיקום דתי.

בנוהל של השב"ס "מועדי ישראל"²¹⁶ נכתב כי מועדי ישראל וצומות ישראל יישמרו בכלא. עוד נכתב כי "קיום מצוות החג והבאת הסמלים המייחדים כל חג אל בית-הסוהר והכנת ארוחות חגיגיות יתרמו לאווירה חגיגית בבית-הסוהר ולתחושת שייכות של האסירים היהודים לכלל ישראל החוגג את חגו באותו יום." בית-המשפט המחוזי קבע כי "ארוחת חג אינה זכות קנויה לאסירים באשר הם. מקום בו בחר המשיב (שב"ס) ובצדק, לספק ארוחות חג מיוחדות לאסירים היהודים, שומה עליו לנהוג גזירה שווה כלפי אסירים שאינם יהודים בימי חגם. ראוי כי אותם משאבים המושקעים בארוחות החג של האסירים היהודים יושקעו אף באלו שאינם יהודים – בימי חגם. התנהגות אחרת מובילה לקיפוח האסירים שאינם יהודים על פני אלו היהודים וברי כי מדיניות זו חורגת ממתחם הסבירות."²¹⁷

²¹⁴ שם, סעיפים 121 ו-122א.

²¹⁵ סעיף 17יג לפקנ"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

²¹⁶ נוהל שב"ס 1107-30, מועדי ישראל, עדכון אחרון: 10 באוגוסט 2009.

²¹⁷ עת"א 11-09-11 43249-09-11 מגדאבה (אסיר) נ' שירות בתי-הסוהר, 15 במרס 2012.

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים	
<p>ככלל, זכויות בנושאי דת של האסירים הביטחוניים <u>שאינם יהודים</u> ימומשו על סמך פקודה העוסקת באסירים ביטחוניים.²²¹</p> <p>הם מורשים לקיים את מצוות דתם כמו האסירים הפליליים, ובכפוף למגבלות הביטחוניות.</p> <p>עם זאת, הם אינם מורשים לציין ימי זיכרון שאינם בעלי משמעות דתית מובהקת.²²²</p> <p>כאמור, אסיר רשאי לקבל, באישור הנציב, ביקורים של איש דת. הנציב רשאי לאסור ביקור כזה אם יש לו יסוד סביר לחשד שאיש הדת יעביר מידע בין עבריינים או יגרום לפגיעה בביטחון המדינה או הכלא.</p>	<p>לכל אסיר תינתן האפשרות להתפלל ולרכוש או לקבל מבני משפחתו ספרי דת ותשמישי קדושה.²¹⁸</p> <p>במועדים ובימים מיוחדים שנדרשת בהם תפילה בציבור מנהל הכלא יאפשר אותה בהנהגתו של שליח ציבור, בכפוף למגבלות הביטחוניות.</p> <p>ככלל, תותר גם כניסתם של אנשי דת, והם יורשו בחג להכניס דברי מתיקה לכלא.²¹⁹</p> <p>אסירים בני כל הדתות הנוהגים שלא להסתפר ולהתגלח בכלל או במועדים שהדת אוסרת זאת, יורשו לעשות כן בתקופת מאסרם.²²⁰</p>	<p>כללי</p>
<p>במהלך הדרשה או התפילה לא יורשו להיכנס לחצר האגף אסירים מאגפים אחרים.</p> <p>סוהר דובר ערבית יאזין לדרשה ולתפילה, ואם יישמעו בה דברי הסתה יטופל הדרשן וייאסר עליו לנאום בתפילת יום השישי לאלתר.</p>	<p>אסיר רשאי להתפלל מדי יום בתאו חמש תפילות ביום, עד חצי שעה לכל תפילה.</p> <p>באסלאם תפילת יום השישי היא תפילה בציבור, ולשם כך ייקבעו אזורי תפילה לציבור לפי נוהלי הכלא. תפילת יום השישי תחל ב-11:30 ותימשך עד 13:00.</p> <p>לפני התפילה תינתן דרשה בענייני דת בלבד שתימשך 20 דקות לכל היותר.</p> <p>באגפים של האסירים הפליליים אפשר לאפשר הגעה של אימאם לצורך התפילה.</p> <p>בימי עיד אל פיטר (שבירת צום הרמדאן) ועיד אל אדחא (חג הקורבן) מתקיימת תפילה אחת לאחר זריחת החמה שנמשכת שעה אחת ודרשה של 20 דקות לכל היותר. תפילה זו תתקיים בהשתתפות שלושה אסירים לפחות.</p> <p>בימי חג אסיר פלילי זכאי לביקור של איש דת, והוא יורשה להכניס לכלא דברי מתיקה.</p> <p>בימי צום הרמדאן תסופק לאסירים הצמים ארוחת ערב מתוגברת, והם יקבלו מבעוד מועד מזון ושתייה לארוחת הבוקר למחרת.</p>	<p>מוסלמי</p>

²¹⁸ פקני"צ 03.01.00, כללי הפעלת בתי-סוהר לאסירים פליליים, עדכון אחרון: 1 בינואר 2007.

²¹⁹ פקני"צ 04.55.01, זכויות בנושאי דת לאסירים שאינם בני הדת היהודית, עדכון אחרון: 22 בינואר 2006.

²²⁰ פקני"צ 04.57.00, תספורת וגידול זקן מטעמי דת – אסירים, עדכון אחרון: 28 במרס 2004.

²²¹ סעיף 1 לפקני"צ 04.55.01, זכויות בנושאי דת לאסירים שאינם בני הדת היהודית, עדכון אחרון: 22 בינואר 2006.

²²² סעיף 11 לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

<p>ככלל, אסיר ביטחוני רשאי לקבל, באישור הנציב, הנציב, ביקורים של איש דת. הנציב רשאי לאסור ביקור כזה אם יש לו יסוד סביר לחשד שאיש הדת יעביר מידע בין עבריינים או יגרום לפגיעה בביטחון המדינה או הכלא.</p>	<p>אסיר רשאי להתפלל בתאו. אפשר שיתקיימו תפילות בציבור באישור מפקד הכלא באזורים שיוקצו לכך. באגפים פליליים אפשר להתיר הגעה של כומר מבחוץ.</p> <p>תפילות החג יהיו אישיות או קבוצתיות על-פי האפשרויות והמגבלות הביטחוניות. אסיר נוצרי זכאי לביקור אנשי דת, ואלה רשאים להכניס דברי מתיקה לכלא בחג המולד ובחג הפסחא.</p>	<p>נוצרי</p>
<p>ביקור של איש דת דרוזי אצל אסיר דרוזי ביטחוני ייעשה על-פי פקודת הנציבות בנוגע אסירים ביטחוניים.</p> <p>ככלל, אסיר רשאי לקבל, באישור הנציב, ביקורים, של איש דת. הנציב רשאי לאסור ביקור כזה אם יש לו יסוד סביר לחשד שאיש הדת יעביר מידע בין עבריינים או יגרום לפגיעה בביטחון המדינה או הכלא.</p>	<p>לאסירים הדרוזים מותר לקיים את מצוות דתם ולהתפלל בתא שלהם.</p> <p>התפילות בימי ראשון וחמישי יימשכו עד שעה וחצי, ותפילות החג יתקיימו בציבור או בנפרד בתא.</p> <p>בימי חג יתאפשר ביקור של איש דת דרוזי, והוא יהיה רשאי להכניס לכלא דברי מתיקה.</p>	<p>דרוזי</p>

3.13. התייחדות

שירות בתי-הסוהר יאפשר לאסירים טובת הנאה של התייחדות או סיוע לצורכי פריון, הן לגברים והן לנשים. כך כתבו שופטי בג"ץ בנושא: "...הזכות להורות הנה זכות אדם המעוגנת בערך כבוד האדם. בערך זה טמונה זכותו של אדם לאוטונומיה אישית ולהגשמת עצמיותו במסגרת הבאת ילדים לעולם. מעמדה של הזכות להורות מטילה על הרשות השלטונית חובה לכבדה ולייחס לה משקל רב במסגרת שיקוליה גם מקום שהמבקש לממשה הנו אסיר עולם ככלא. ההגבלה על הזכות להולדה באמצעות הזרעה מלאכותית של בת הזוג מחוץ לכלא אינה מתחייבת באורח מובנה מהגבלת חירותו של האסיר. עם זאת, כדרכן של זכויות אדם, גם זכות זו אינה מוחלטת, והיא עשויה במקרים מסוימים לסגת מפני אינטרסים כבדי משקל נוגדים. אולם בהינתן עוצמתה של הזכות, מתחייבים טעמים כבדי משקל במיוחד כדי לגבור עליה ולהצדיק פגיעה בה, ועל עקרונות האיזון להתיישב עם תנאיה של פסקת ההגבלה, על מרכיבי התכלית הראויה והמידתיות המעוגנים בה."²²³

²²³ בג"ץ 2245/06 ח"כ נטע דוברין נ' שירות בתי-הסוהר, עמ' 17.

אסירים ביטחוניים	אסירים פליליים
<p>בפקודת נציבות העוסקת באסירים ביטחוניים ובפקודת נציבות שירות בתי-הסוהר העוסקת בהתייחדות וסיוע לפיריון נכתב כי אסירים ביטחוניים אינם זכאים לטובת הנאה זו, למעט אסיר ביטחוני העומד בתנאים המפורטים בסעיף 4ב בפקודת האסירים הביטחוניים²²⁵ (התנאים מפורטים בפרק 2.2, עמ' 6).</p>	<p>על-פי פקודת הנציבות²²⁴ אפשר לאשר התייחדות לאסיר פלילי שריצה שישה חודשי מאסר לפחות ושאינו נכלל בסבב החופשות.</p> <p>אסיר שחופשותיו הופסקו זכאי לבקש התייחדות בתום שישה חודשים מחופשתו האחרונה כל עוד הוא מנוע חופשות, וכמוהו אסירים שנישאו בין כותלי הכלא, ובלבד שיעמדו בכל התנאים האלה: התנהגות טובה; היעדר מניעה רפואית לקיום ההתייחדות; אסיר נשוי מבקש להתייחד עם אשתו או אסיר ידוע בציבור – עם הידועה בציבור שלו או אסיר עם חברתו (מי שביקרה אצלו במשך שנתיים רצופות).</p> <p>אסיר השפוט בגין גילוי עריות, אלימות במשפחה או עבירת מין המבקש להתייחד עם מי שאינה קורבן העבירה נדרש להסכים כי סיבת מאסרו תימסר למי שעמה הוא מבקש להתייחד.</p> <p>לבקשת התייחדות של אסיר השפוט בגין אלימות במשפחה או בגין גילוי עריות נדרשת הסכמה של ועדה בין-משרדית לעבירות במשפחה או ועדת מסוכנות.</p> <p>מנהל הכלא הוא שיאשר את הבקשה להתייחדות. אם החליט שלא לאשר את הבקשה, עליו למסור לאסיר גם את נימוקיו.</p> <p>חדרי ההתייחדות יפעלו בימים א'-ה'.</p> <p>אסיר שבקשתו להתייחדות הותרה, יתייחד בתדירות של אחת לחודש, ויהיה זכאי להכניס לחדר ההתייחדות דברי מזון באריזתם המקורית הסגורים באופן הרמטי.</p>

4. דוח הסנגוריה הציבורית

בתחילת אוגוסט 2015 פורסם דוח הסנגוריה הציבורית העוסק בתנאי הכליאה של אסירים ועצורים במתקני הכליאה של השב"ס בשנים 2013-2014. במסגרת הביקורים הרשמיים במתקני הכליאה של השב"ס, הסנגוריה הציבורית מבקרת גם באגפים הביטחוניים בבתי-הסוהר שקמה, רמון, מגידו, השרון, נפחא, קציעות, קישון, הדרים ואיילון. מינואר 2013 עד יוני 2015 הסנגוריה לא ביקרה בכלל עופר.²²⁶

חשוב לציין כי ממצאי הסנגוריה הציבורית עוסקים באסירים ועצורים, ואי-אפשר להבחין ביניהם. משכך, בפרק שלהלן נציג ליקויים שנמצאו בבתי-הסוהר הביטחוניים מגידו וקציעות ובאגפים ביטחוניים של כלואים בגירים במתקני הכליאה של השב"ס.

²²⁴ פקני"צ 04.47.00, התייחדות וסיוע לפיריון אסירים ועצורים, עדכון אחרון: 9 בספטמבר 2008.

²²⁵ שם, סעיף ד; סעיפים 4ב ו-18 לפקני"צ 03.02.00, כללים ביחס לאסירים ביטחוניים, עדכון אחרון: 10 ביולי 2014.

²²⁶ עו"ד אושרה קנצפולסקי, הסנגוריה הציבורית, מכתב, 29 ביוני 2015.

צפיפות

בכלא שיטה נמצאה צפיפות קשה בתאים. באגף 7 בכלא, שמוחזקים בו כלואים ביטחוניים, הצפיפות גדולה יותר מבשאר האגפים. בתא שגודלו 23 מ"ר אפשר להחזיק עד 12 כלואים, כלומר לכל כלוא מוקצים פחות מ-2 מ"ר, ובכל תא יש שמונה מיטות, שירותים ומקלחת פנימיים. בדוח צוין כי מספר הכלואים בתא הופחת לעשרה.²²⁷ ככלל, בכלא איילון נמצאה צפיפות רבה בתאים: גודלם 2*2.5 מ"ר, וכמעט בכל התאים הורגש חום ומחנק. באגף 2 של הכלא, שהוגדר כאגף סגור שאינו ראוי למחיה, ושעתיד לעבור שיפוץ במהלך שנת 2015, הוחזקו 60 כלואים ביטחוניים שובתי רעב שהועברו לכלא זה ממתקני כליאה אחרים בארץ.²²⁸

ליקויים בתחום השיקום: טיפול, חינוך, פנאי ותעסוקה

בדוח הסנגוריה נכתב כי "שב"ס ממשיך לנקוט במדיניות לא ראויה ובלתי חוקתית לכלואים ביטחוניים, לרבות קטינים ובגירים צעירים הזקוקים לטיפול ומביעים רצון לכך, שאינם זוכים לתמיכה סוציאלית ואינם משולבים במסגרות טיפוליות, שיקומיות, חינוכיות ותעסוקתיות." לדברי מחברי הדוח, מציאות זו סותרת את פקודת בתי-הסוהר, שמעוגנות בה זכותם של האסירים לשיקום²²⁹ וזכותם לחינוך ופנאי גם אם אינם תושבי ישראל, כל שכן אם מדובר באסיר ביטחוני תושב ישראל.²³⁰ מחברי הדוח מציינים את פסיקת בית-המשפט העליון משנת 2010, שקראה לשינוי מהותי בנושא: "לא אחת התרענו על כך שאסירים ביטחוניים... אינם מקבלים טיפול סוציאלי במאסרם, והמאסר עלול – במידה רבה מאוד – להיות 'אוניברסיטה לטרור'... בשעתו נמסר לנו מטעם השב"ס, כי ישנו שינוי מה לכיוון טיפול סוציאלי וחינוכי, אך מן התסקיר המשלים עולה לכאורה אחרת. נשוב ונבקש כי הרשויות יידרשו לכך."²³¹ כמו כן מחברי הדוח מזכירים פסיקה של בית-המשפט העליון שהפחיתה בחצי שנה מאסר בפועל של קטין שהורשע בעבירות נגד ביטחון המדינה, בין היתר כי בית-הסוהר לא אפשר לקטינים ביטחוניים שיקום: "סבורני כי אין להרים ידיים. ניתן להניח כי טיפול מקצועי מתאים יביא בסופו של יום לתוצאות, ואם לא מלאות, למצער לחלקיות. התועלת כאמור אינה רק של הקטינים – וגם בכך אין להקל ראש, כי עלינו להיות בשכנות עמם מעתה ועד עולם – אלא גם של מדינת ישראל."²³² חרף זאת, בשנים 2013-2014 נמצא כי בשישה מתקני כליאה עלו תלונות על מדיניות של אי-מתן שירותי שיקום, חינוך וטיפול סוציאלי לאסירים הביטחוניים.²³³

מן הדוח עולה כי בכלא שקמה ובכלא שיטה הכלואים הביטחוניים אינם זכאים לטיפול ואו לחינוך. בתגובה השיבה נציגת השב"ס כי "כבר הוכר בעבר שכיוון שהאסירים הביטחוניים מבצעים עבירות שלא על רקע סטייה או נטייה עבריינית אלא על רקע אידיאולוגי פוליטי-לאומי או דתי, וכיוון שתוכניות השיקום שמטרתן שינוי אידיאולוגיה פוליטית לאומית או דתית, עלולות להיתפס כחינוך מחדש מצד השלטון לאלה המונעים מאידיאולוגיות שמתנגדות לו – אין אפשרות לשלב אסירים

²²⁷ הסנגוריה הציבורית, [תנאי המעצר והמאסר במתקני הכליאה של שירות בתי-הסוהר בשנים 2013-2014](#), יולי 2015, עמ' 22 והערות שוליים 33.

²²⁸ שם, עמ' 23 והערות שוליים 36.

²²⁹ סעיף 111 לפקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב-1971.

²³⁰ שם, סעיף 111ד(א).

²³¹ ע"פ 6257/10 פלוני נ' מדינת ישראל, 29 במאי 2010.

²³² ע"פ 4682/11 פלוני נ' מדינת ישראל, 9 בינואר 2012.

²³³ הסנגוריה הציבורית, [תנאי המעצר והמאסר במתקני הכליאה של שירות בתי-הסוהר בשנים 2013-2014](#), יולי 2015, עמ' 29-30.

ביטחוניים בתוכניות השיקום, זולת אסירים שעומדים בתנאי 4 לפקודת האסירים הביטחוניים²³⁴, (התנאים מפורטים בפרק 2.2, עמ' 6).

בכלא רמון נמצא כי אין לכלואים הביטחוניים אפשרות להשתלב בתוכניות חינוכיות ושיקומיות-טיפוליות, ופגישה עם עובד סוציאלי מתאפשרת רק ביוזמת הכלוא. דובר אגף 2 (אסיר ביטחוני) התלונן לפני נציגי הסנגוריה הציבורית כי לא מתירים להם ללמוד באוניברסיטה ולא מאפשרים להם להכניס ספרי לימוד אלא רק ספרי קריאה.²³⁵

בכלא מגידו אין פעילויות שיקום, חינוך ופנאי לכלואים הביטחוניים שאינם קטינים, ואין לכלואים הביטחוניים אפשרות להשתלב בלימודים באוניברסיטה הפתוחה. עם זאת, בכל אגף פועלת ספרייה וכל כלא יכול לרכוש מנוי לעיתון באישור הנהלת הכלא.²³⁶ נציין כי לפי תגובת השב"ס, במקרים דחופים, בעקבות פנייה של הכלוא, אם יש סכנה אובדנית, ניתן לכלואים הביטחוניים מענה סוציאלי.²³⁷

בכלא נפתח אין תוכניות טיפול ושיקום ותוכניות חינוכיות לכלואים הביטחוניים; עם זאת, הכלואים לומדים קרוא וכתוב, וכל כלא רשאי לשאול שני ספרים בחודש בספריית האגף.

בכלא קישון אין באגף הביטחוניים פעילות חינוכית ופעילות פנאי.

בבית-המעצר הדרים, לאחר שבוטלה האפשרות ללמוד באוניברסיטה הפתוחה, אין פעילות חינוכית לכלואים הביטחוניים, ונלקחו מהם ספרי הלימוד שהם רכשו בכספם. כמו כן, הם אינם מקבלים טיפול סוציאלי או כל תוכנית טיפולית-שיקומית אחרת. לדברי השב"ס, נוכח הדרישות הביטחוניות בדבר קבוצת אסירים זו אין אפשרות להעסיקם כמו את האסירים הפליליים.²³⁸

טיפול רפואי

הכלואים במתקן קציעות התלוננו כי הרופא מתקשר אתם דרך רשת כניסה בלבד, בלי להיכנס למתחם, והטיפול התרופתי שניתן להם הוא אקמול בלבד. הצוות הרפואי הכחיש את הטענה ואמר כי הרופאים נכנסים לאוהלים והמטופלים נבדקים במרפאה.²³⁹ הכלואים הביטחוניים בכלא נפתח התלוננו שמי שאמור לעבור ניתוח אינו יודע את מועד הניתוח שלו. לדברי מפקד הכלא מועד הניתוח נמסר לכלואים לילה לפני המועד שנקבע מנימוקים ביטחוניים.²⁴⁰

התנאים בכלא: פתחי אוורור, היגיינה ותברואה

בכלא קציעות, השוכן בחולות חלוצה בצפון הנגב המערבי, הלינו הכלואים כי אין די בחמישה מאווררים בתא שמוחזקים בו עשרה כלואים. באגף 4, שמוחזקים בו 20 כלואים בכל אוהל, יש מחסור חמור במאווררים. בקשתם של הכלואים לקבל מאווררים נוספים נדחתה, ובמקום זאת הוצע להם לרכוש מאווררים על חשבונם. לדברי מפקד המתקן, תשתית החשמל אינה מאפשרת התקנת מזגנים במתקן. לדבריו, הכלואים אמורים לקבל ארבעה מאווררים לתא, ובשל תנאי מזג האוויר ניתן להם מאוורר נוסף, לפני משורת הדין, והם רשאים לרכוש מכספם הפרטי עוד שלושה מאווררים לכל תא.²⁴¹

²³⁴ שם, עמ' 30 והערת שוליים 57.

²³⁵ שם, עמ' 30.

²³⁶ שם, עמ' 30.

²³⁷ שם, הערת שוליים 58: תגובת גנ"מ עליזה יעקובי על דוח הסנגוריה הציבורית מ-31 במרס 2014.

²³⁸ שם, הערת שוליים 62: תגובת גנ"מ עליזה יעקובי על דוח הסנגוריה הציבורית מ-1 בספטמבר 2013.

²³⁹ שם, עמ' 42.

²⁴⁰ שם, עמ' 30 והערת שוליים 94.

²⁴¹ שם, הערות שוליים 107-109.

באגף הכלואים הביטחוניים בכלא מגידן נמצא כי אין מזגנים. לדברי סגן מפקד הכלא, הסיבה לכך היא שמדובר באגף חדש שעדיין לא הותקנו בו מזגנים.²⁴²

במתקן קציעות הלינו הכלואים על תנאי היגיינה לא טובים באגפים ובעמדת ההמתנה של המבקרים. לדברי השב"ס, נושאים אלו יטופלו בהקדם.²⁴³

באגף הכלואים הביטחוניים בכלא שקמה התגלה כי מצבם הפיזי של חדרי השירותים והמקלחת הוא קשה ומספרם לא מספיק בהתחשב במספר הכלואים. עוד נמצא כי בחלק מהתאים יש שירותי כריעה ("בול פגיעה"), על אף פסיקת בית-המשפט מ-2011 שהורתה לשב"ס להתקין שירותים כימיים במתקנים שיש בהם שירותי כריעה. בביקור נוסף שנערך בשנת 2014 נמצא כי באגף 9 נעשה שיפוץ ונוספו ראשי מקלחות, אך באגף 6 עדיין נמצאו שירותי כריעה. לדברי הנהלת הכלא מתוכנן שיפוץ מקיף, ובו יותקנו שירותים ומקלחות באגף 13 ואגף 9 ייהרס ויוקם מחדש.²⁴⁴

במתקן קציעות המקלחות ממוקמות מחוץ לתאים והכלואים סגורים רוב הזמן בתאים, וכך זמן הרחצה מצומצם גם בימי הקיץ החמים. חדר המקלחת מחולק לשבעה תאים, וחלקם ללא וילון או ללא ראש מקלחת. בחלק מהאגפים מספר המקלחות קטן ביחס למספר הכלואים באגף. לדוגמה, באגף 21 היו 118 כלואים ורק שמונה מקלחות. עוד עולה כי במתחם הביקורים רצפת תאי שירותים אינה נקייה, אין סבון ואין נייר טואלט.²⁴⁵

איכות המזון, כמות המזון וסדרי האכילה

בכל האגפים בכלא שקמה נשמעו תלונות על איכות האוכל בכלא, ולטענת הכלואים הביטחוניים האוכל אינו תואם את המטבח העדתי שלהם. מהנהלת הכלא נמסר כי האוכל המוגש להם מותאם לנהלים.²⁴⁶

מחסור וליקויים בציוד

במתקן קציעות התלוננו הכלואים שהם מקבלים שני סבוני רחצה קטנים בשבוע ומשחת שיניים קטנה לשבועיים. הם התלוננו גם על מחסור בבגדים תחתונים ובכסף לרכישת מוצרים בקנטינה. לדברי מפקד המתקן, הכלואים מקבלים סל סדקית וציוד נוסף לפי דרישה. עוד טענו האסירים כי בחצר אין רשת הצללה ומסגרות החלונות בתאים לא תוקנו, אך לדברי הנהלת המתקן הליקויים תוקנו.²⁴⁷

קנטינה

בבית-המעצר חדרים טענו הכלואים הביטחוניים כי המחירים בקנטינה גבוהים מהמקובל בשוק, ומגוון המוצרים פחת במידה ניכרת, בד בבד עם ביטול האפשרות לקנות מוצרים שאין בקנטינה ולקבל מוצרים מבני משפחה שבאים לביקור. משב"ס נמסר כי הזכיין הוא שקובע את המחירים והם נבחנו מדי פעם, לעתים במסגרת עתירות של אסירים לבית-המשפט. לדבריהם, האיסור לקבל מוצרים מהמבקרים נועד למנוע הברחות אמל"ח, טלפונים ניידים וחפצים אסורים.²⁴⁸

במתקן קציעות טענו הכלואים כי שלא כמו בעבר, רווחי הקנטינה נשארים בידי ההנהלה, והיא שמחליטה אלו מוצרים לרכוש בכסף. הם טענו עוד כי הם נקנסים על נזק שנגרם לרכוש שנקנה מרווחי

²⁴² שם, עמ' 48.

²⁴³ שם, עמ' 52-53 והערות שוליים 131-134.

²⁴⁴ שם, עמ' 54-55 והערות שוליים 140-141.

²⁴⁵ שם, עמ' 57 והערות שוליים 146-147.

²⁴⁶ שם, עמ' 62.

²⁴⁷ שם, עמ' 66 והערות שוליים 191-193.

²⁴⁸ שם, עמ' 68 והערות שוליים 200.

הקנטינה. לדברי גנ"מ עליזה יעקובי, רווחי הקנטינה משמשים לטובת האסירים לפי שני עקרונות מצטברים: מוצרים המותרים לקנייה וסדר עדיפויות וצרכים דחופים.²⁴⁹

קשר עם בני המשפחה

בכלא שיקמה טענו הכלואים הביטחוניים שהביקורים של בני המשפחה קצרים – חצי שעה אחת לשבועיים. נציגי הסנגוריה התרשמו כי אין הפרדה בתאי הביקורים, וכך נפגעת הפרטיות של האסיר ומשפחתו.²⁵⁰ בבית-המעצר הדרים טענו הכלואים הביטחוניים כי לאף אחד מהכלואים לא אושרה שיחת טלפון, אף שהפקודה מאפשרת זאת במקרים חריגים. עוד נטען כי אין להם אפשרות לחייג לאזור חיוג 059 (של חברת הסלולר הפועלת בתחומי הרשות הפלסטינית). דובר הכלואים מסר כי כלואים רבים אינם מקבלים ביקורים, למרות ההבנות שהתגבשו לאחר שביתת הרעב שהסתיימה במאי 2013, שלפיהן השב"ס יאפשר ביקורים של תושבי עזה. לדברי הדובר חל שיפור בהתנהלות הביקורים לעומת שנת 2012, ובין היתר מתאפשר להם לקיים מגע פיזי עם בני משפחה שגילם פחות משמונה.²⁵¹

בכלא מגידו משפחות הכלואים מגיעות לביקור אחת לשבועיים באמצעות נציג הצלב האדום, והביקור נערך כאשר מחיצת זכוכית מפרידה בין האסיר לבני משפחתו. הנהלת הכלא מאפשרת מגע פיזי בין האסיר לילדיו הקטנים רק אחת לחודשיים.

הכלואים הביטחוניים בכלא רמון הלינו שלא מתירים להם ביקור של הנכדים בכלא, וזאת, לדבריהם, על אף קביעת נציב השב"ס שהשב"ס לא ימנע ביקורים של נכדים אם הצלב האדום מאפשר זאת. לדברי השב"ס, על-פי פקודות הנציבות לא מאושרת כניסת נכדים לכלא.²⁵²

הכלואים הביטחוניים בכלא נפחא התלוננו על עיכוב בקבלת מכתבים, לעתים כחודש ממועד שליחתם. לדברי מפקד הכלא, נעשים צעדים אופרטיביים לצמצום הבעיה, למשל על-ידי שימוש בגלויות. לדבריו, הצלב האדום מפזר את המכתבים בין המשפחות וחזרה ובכך מקצר את זמן המשלוח, ויוצר קשר עם משפחות שאין באפשרותן לבקר את האסיר או ליצור עמו קשר טלפוני.²⁵³

²⁴⁹ שם, עמ' 68 והערות שוליים 201.

²⁵⁰ שם, עמ' 75.

²⁵¹ שם, עמ' 75-76 והערות שוליים 225-226.

²⁵² שם, עמ' 76 והערות שוליים 227.

²⁵³ שם, עמ' 76 והערות שוליים 229.

נספח מס' 1 – עבירות שבגינן אסיר מורשע ומוגדר אסיר ביטחוני

פרק: 04 - אסירים	בתוקף מתאריך: 01.05.2001																																
מס' הפקודה: 04.05.00	ת' עדכון אחרון: 18.03.2014																																
נספח א' - עבירות ביטחוניות מובהקות																																	
<p>כעבירה ביטחונית מובהקת ייחשבו, בין היתר, העבירות הבאות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • עבירה לפי סימנים ב' או ד' לפרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן "חוק העונשין") בגידה או ריגול לרבות העבירות דלהלן: <table border="0"> <thead> <tr> <th>הסעיף</th> <th>מהות העבירה</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>99</td> <td>סיוע לאויב במלחמתו נגד ישראל.</td> </tr> <tr> <td>111</td> <td>מסירת ידיעות לאויב.</td> </tr> <tr> <td>112</td> <td>ריגול - מסירת ידיעה בכוונה לפגוע בביטחון המדינה ו/או - השיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה והתכוון לפגוע בביטחון המדינה.</td> </tr> <tr> <td>113</td> <td>ריגול חמור - מסירת ידיעה סודית ו/או - מסירת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בביטחון המדינה, ו/או מי שהשיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה סודית.</td> </tr> <tr> <td>114</td> <td>מגע עם סוכן חוץ.</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • עבירה לפי סימן א' לפרק ח' לחוק העונשין - פגיעות בסדרי המשטר והחברה - המרדה, דלהלן: <table border="0"> <thead> <tr> <th>הסעיף</th> <th>מהות העבירה</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>139-133</td> <td>המרדה</td> </tr> <tr> <td>143</td> <td>אימונים צבאיים אסורים</td> </tr> <tr> <td>144</td> <td>עבירות נשק</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • עבירות לפי סעיפים 145-149 לחוק העונשין כמפורט להלן: <table border="0"> <thead> <tr> <th>הסעיף</th> <th>מהות העבירה</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>145</td> <td>התאגדות אסורה.</td> </tr> <tr> <td>146</td> <td>מטיף להתאגדות אסורה.</td> </tr> <tr> <td>147</td> <td>חבר בהתאגדות אסורה.</td> </tr> <tr> <td>148</td> <td>תשלום דמי חבר או תרומה להתאגדות אסורה.</td> </tr> <tr> <td>149</td> <td>הדפסה או פרסום עבור התאגדות אסורה.</td> </tr> </tbody> </table>		הסעיף	מהות העבירה	99	סיוע לאויב במלחמתו נגד ישראל.	111	מסירת ידיעות לאויב.	112	ריגול - מסירת ידיעה בכוונה לפגוע בביטחון המדינה ו/או - השיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה והתכוון לפגוע בביטחון המדינה.	113	ריגול חמור - מסירת ידיעה סודית ו/או - מסירת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בביטחון המדינה, ו/או מי שהשיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה סודית.	114	מגע עם סוכן חוץ.	הסעיף	מהות העבירה	139-133	המרדה	143	אימונים צבאיים אסורים	144	עבירות נשק	הסעיף	מהות העבירה	145	התאגדות אסורה.	146	מטיף להתאגדות אסורה.	147	חבר בהתאגדות אסורה.	148	תשלום דמי חבר או תרומה להתאגדות אסורה.	149	הדפסה או פרסום עבור התאגדות אסורה.
הסעיף	מהות העבירה																																
99	סיוע לאויב במלחמתו נגד ישראל.																																
111	מסירת ידיעות לאויב.																																
112	ריגול - מסירת ידיעה בכוונה לפגוע בביטחון המדינה ו/או - השיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה והתכוון לפגוע בביטחון המדינה.																																
113	ריגול חמור - מסירת ידיעה סודית ו/או - מסירת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בביטחון המדינה, ו/או מי שהשיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה סודית.																																
114	מגע עם סוכן חוץ.																																
הסעיף	מהות העבירה																																
139-133	המרדה																																
143	אימונים צבאיים אסורים																																
144	עבירות נשק																																
הסעיף	מהות העבירה																																
145	התאגדות אסורה.																																
146	מטיף להתאגדות אסורה.																																
147	חבר בהתאגדות אסורה.																																
148	תשלום דמי חבר או תרומה להתאגדות אסורה.																																
149	הדפסה או פרסום עבור התאגדות אסורה.																																

פרק: 04 - אסירים	בתוקף מתאריך: 01.05.2001
מס' הפקודה: 04.05.00	ת' עדכון אחרון: 18.03.2014
<ul style="list-style-type: none"> עבירה לפי תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945, לרבות העבירות דלהלן: 	
	מהות העבירה
58	ירי לעבר אדם ו/או זריקה, הנחת פצצה, רימון יד, או חפץ מבעיר בכוונה לגרום מוות או חבלה לאדם או נזק לרכוש ו/או נשיאת כלי יריה, תחמושת, פצצה, רימון יד או חפץ נפיץ או מבעיר - ללא היתר.
59	החזקה או ייצור כלי יריה, תחמושת, פצצה, רימון יד או חפץ נפיץ או מבעיר - ללא היתר.
62	אימונים צבאיים
64	מתן מקלט
85	חברות בהתאגדות בלתי מותרת ו/או בעל משרה בהתאגדות בלתי מותרת ו/או מבצע שירות עבור התאגדות בלתי מותרת ו/או משתתף באסיפה של התאגדות בלתי מותרת ו/או מחזיק או מדפיס חומר עבור התאגדות בלתי מותרת.
<ul style="list-style-type: none"> עבירה לפי הפקודה למניעת טרור, התש"ח - 1948 לרבות העבירות דלהלן: 	
	הסעיף
2	פעילות בארגון טרוריסטי
3	חברות בארגון טרוריסטי
4	תמיכה בארגון טרוריסטי
<ul style="list-style-type: none"> עבירה לפי תחיקת ביטחון באיו"ש או באזח"ע שאילו נעברה בישראל היתה נכללת בהגדרת "אסיר ביטחוני". 	

פרק: 04 - אסירים	בתוקף מתאריך: 01.05.2001
מס' הפקודה: 04.05.00	ת' עדכון אחרון: 18.03.2014
<p>נספח ב'- עבירות ביטחוניות שהמניע להן הינו לאומני</p> <p>כעבירה ביטחונית שהמניע לה הינו לאומני ייחשבו, בין היתר, העבירות הבאות:</p> <p>העבירות עפ"י חוק העונשין, התשל"ז - 1977 הכרוכות בד"כ באלימות כגון:</p>	
הסעיף	מהות העבירה
151	התקהלות אסורה
157-152	התפרעות ו/או מניעת הוראת התפוזרות
186	החזקת אגרופן או סכין שלא כדין
196	השחתת פני מקרקעין
298	הריגה
300	רצח
372	חטיפה לשם רצח או סחיטה
382-378	תקיפה

נספח מס' 2 – רשימת מזון של אסירים ביטחוניים

הפרק: מזון	נוהל מס': 02-4015
הנוהל: לוחות מזון לאסירים	בתוקף מתאריך: 1.1.97
	ת' עדכון אחרון: 16.2.2011
	עמוד מס' 19 מתוך 74 עמודים

נספח ג'

לוח מזון לאסירים בטחוניים.

שם המזון	מח"ט	כמות יומית בנרס	כמות יומית ביחס לגודל הארזיה	יצי חלוקה בשנה
דברי חלב - יח'				
גבינה לבנה 5% בנביע - (יח')	41707	62.50	0.250	158
גבינה 50 גרם בסיובה - (יח')	47175	50.00	1.000	52
גבינה עמוכה במנה אשית 50 ג' 20 יח' אשיות - (יח')	41711	50.00	1.000	52
גבינה קוטג' 5% בנביע - (יח')	41783	62.50	0.250	104
מגדו חלב 3 אחוז גולד - (יח')	41776	125.00	1.000	26
גיל 200 מ"ל - (יח')	42426	200.00	1.000	26
מרגרינה לאסיה 200 גרם - (יח')	41559	5.83	0.006	416
בשר - משקל				
בשר המבורגר - (קג)	41730	206.00	0.206	26
בשר חזו קרום שניצל 120 גר - (קג)	41758	120.00	0.120	52
בשר ירכיים עוף - (קג)	41755	280.00	0.280	52
סבועות עוף - (קג)	41747	90.00	0.090	52
בשר חלב - (קג)	41731	120.00	0.120	26
דג מרלחה - (קג)	41770	100.00	0.100	26
נקניקיות עוף - (קג)	41733	82.00	0.082	26
בשר צ'י מס' 4 - (קג)	41784	108.00	0.108	52
האיכות עוף - (קג)	41744	100.00	0.100	26
שניצל עוף ממזוי - (קג)	42895	72.00	0.072	78
קפואים - משקל				
כדורי פלאפל - (קג)	42432	80.00	0.080	52
ירק קפוא אפונה ירוקה - (קג)	41721	8.03	0.006	
לקט הארץ - (קג)	42616	75.00	0.075	26
ירק קפוא תירס - (קג)	41714	75.00	0.075	52
ירק קפוא גזר גומדי - (קג)	41715	80.00	0.080	26
עוף קפוא בארזיה של 3 ק"ג - (יח')	41496	1.94	0.002	
ביצים - יח'				
תבנית ביצים M	42425		0.783	
הערה: כמות שבועית = 5,341 ביצה				
ירקות ופירות - משקל				
אפרסקים - (קג)	41849	180.00	0.180	91
אננס - (קג)	41814	180.00	0.180	91
קלמנטינה - (קג)	41808	180.00	0.180	91
בצל - (קג)	41385	19.56	0.020	
גזר - (קג)	41400	41.80	0.042	
דלעת - (קג)	41426	1.79	0.002	
חצילים חמסה - (קג)	41449	2.88	0.003	

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

02-4015	נוהל מס':	הפרק: מזון	
1.1.97	בתוקף מתאריך:	הנוהל: לוחות מזון לאסירים	
16.2.2011	ת' עדכון אחרון:		
74	מטוץ עמודים	20	עמוד מס'

	0.000	0.05	41462	מסבכה (יחידה) - (יח)
	0.011	10.71	41467	כרוב אדום - (קג)
	0.029	29.44	41469	כרוב לבן - (קג)
	0.058	58.29	41444	מלפפון - (קג)
	0.002	1.79	41670	פלור אלום - (קג)
	0.058	58.33	41674	ענבניה (תפוח) - (קג)
	0.001	0.58	41683	פטרז'וליה (יחידה) - (קב)
	0.032	32.40	41686	פלפל אדום - (קג)
	0.000	0.36	41687	פלפל חרוש - (קג)
	0.035	34.69	41689	פלפל ירוק - (קג)
	0.008	7.62	41800	קורנרי - (קג)
	0.008	5.54	41677	קישואים - (קג)
	0.021	20.57	41383	תפ"א כדורי - (קג)
91	0.180	180.00	41846	תפוח עץ גרנקס - (קג)
	0.017	17.19	41845	תפוחי אדמה - (קג)
	0.000	0.09	41829	שמיר (יחידה) - (קב)
	0.003	2.57	41672	ראש פלור - זלט חרקים - (קג)
				קשות
	0.000	0.17	41813	אבקת קמח - (קג)
52	1.000	50.00	41429	וולל מעטה שוהרד - (יח)
52	0.009	50.00	41433	זיתים ירוקים 9 ליטר - (יח)
	0.002	9.95	41437	חומץ 4 ליטר - (יח)
	0.004	19.53	41649	ירק כבוש מלפפוןבלח 9 ליטר - (יח)
52	0.030	75.00	41690	ירק כבוש שיפוקה 9 ליטר - (יח)
52	0.098	97.96	41455	סוגה בשמן 1 ק"ג - (יח)
	0.001	4.82	41457	סחינה באריזה של 5 ק"ג - (יח)
	0.000	0.97	41482	סין דפון משומר 4 ליטר - (יח)
104	0.075	30.00	41652	ספרת שוקולד ארבע מאות גרם - (יח)
	0.014	13.92	41662	סוכר - (קג)
	0.004	3.51	41667	סולת - (קג)
52	1.000	80.00	41441	סלס אישי חמום - (ק"ר)
208	0.002	50.00	43074	פול יבש 25 קג - (יח)
26	0.008	80.00	41543	הוסקום 10 קג - (יח)
	0.000	0.08	41523	קורנפלוור באריזה של 25 קג - (יח)
	0.003	69.48	41585	קיסניות אורז יסמין 25 ק"ג - (יח)
	0.000	1.43	41587	קיסניות אסנה גרנירים 5 קג - (יח)
	0.008	7.62	41853	קיסניות בורגול - (קג)
	0.001	5.85	41588	קיסניות גרנירי חמום 5 קג - (יח)
26	0.013	13.33	41409	קיסניות גריסים - (קג)
26	0.003	13.33	41589	קיסניות עדשים אדומים 5 קג - (יח)
	0.001	2.67	41590	קיסניות עדשים ירוקים 5 קג - (יח)
	0.001	8.98	41592	קיסניות שאשנית לבנה 5 קג - (יח)
	0.000	0.49	43078	קמח בשק 30 קג - (יח)
52	0.007	7.00	41417	קפה שחור אר"י ק"ג - (יח)
280	0.003	14.00	41821	רובע באריזה של 5 קג - (יח)
	0.001	4.30	43895	רסק ענבניות 5 ליטר - (יח)
	0.001	13.52	43087	שמן סויה 15 ליטר - (יח)

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

02-4015	נוהל מס':	הפרק: מזון
1.1.97	בתוקף מתאריך:	הנהל: לוחות מזון לאסירים
16.2.2011	ת' עדכון אחרון:	
74	עמוד מס' 21 מתוך 74 עמודים	

312	1.000	1.00	41838	שקית תה אישית 2000 יחידות - (קג)
52	1.000	80.00	41442	סלט אישי טחינה - (קג)
364	0.003	12.00	43085	סירופ 4 ליטר - (יח)
				תבלינים - משקל
	0.003	2.72	41430	אבקת מרק עוף פרווה - (קג)
	0.006	6.05	41647	מלח שולחן - (קג)
	0.000	0.04	41610	תבלין אגוז מוסקט - (קג)
	0.000	0.00	41562	תבלין כוסברה יבשה - (קג)
	0.001	1.03	41396	תבלין כמון - (קג)
	0.000	0.22	41395	תבלין כרכום - (קג)
	0.000	0.08	41602	תבלין מלח לימון - (קג)
	0.000	0.06	41601	תבלין עלי דפנה - (קג)
	0.000	0.06	41599	תבלין פלפל אנגלי - (קג)
	0.000	0.03	41464	תבלין פלפל לבן - (קג)
	0.000	0.05	41594	תבלין פלפל שחור גרוס - (קג)
	0.000	0.27	41389	תבלין פלפל שחור טחון - (קג)
	0.000	0.02	41397	תבלין פפריקה חריפה - (קג)
	0.001	0.67	41394	תבלין פפריקה מתוקה - (קג)
	0.000	0.06	41419	תבלין קארי - (קג)
	0.000	0.02	41390	תבלין קנמון - (קג)
	0.000	0.02	41642	תבלין שאטה גרוס
				לחם
	0.000	0.00	39000	לחם אחיד לא פרוס
	0.000	0.00	39005	חלה רגילה
	0.000	0.00	39010	פיתה
	5.000	500.00	39022	פיתה ייצור עצמי (חומר גלם)

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

נספח מס' 3 – רשימת המוצרים הניתנים לרכישה בקנטינה לאסירים פליליים ולאסירים ביטחוניים

הפרק: רכש	נוהל מס': 03-4021
הנוהל: מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים	בתוקף מתאריך: 09.07.2003
	ת' עדכון אחרון: 28.08.2012
עמוד מס' 2	מתוך 6 עמודים

נספח א'

רשימת מוצרים לרכישה במרכז מכר לאסירים

התחום	המוצר	הערות
ביגוד והנעלה	גרביים	
	חולצת טריקו	
	לבנים (תחתון + גופייה)	
	אימונית (טרנינג)	לא שרוך
	מעלי ספורט	יש להוציא שקיות ג'ל
	נעלי בית	
	סנדל מעור	
	סנדל גומי	
	שמיכה קיץ/חורף	
	כלי מיטה ומגבות	סדין + ציפית
כריות		
מוצרי היגיינה וטיפוח	מגבת	
	נייר טואלט	
	גוזז ציפורניים	לא סכין/ פצירה
	ממחטות נייר/ מגבונים נשטפים	
	סכיני גילוח	
	ג'ל גילוח	רק לאסירים הפליליים
	משחת גילוח	שפורפרת
	סבון רחצה	
	שמפו	
	מרכך	
	ספוג/ ליפה לרחצה	
	מסרק/ מברשת שיער	
	מי פה	אריזה מפלסטיק
	משחת שיניים	שפורפרת פלסטיק
	מברשת שיניים	
	מראה אישית מפלסטיק	
	פצירה מקרטון	לנשים בלבד. המוצר יימסר ויאוחסן אצל מנהל האגף ויונהל רישום ומעקב אחר מסירת וקבלת הפצירה.
	קסמי אזניים	
	קסמי שיניים	
	מוצרי היגיינה וקוסמטיקה לאסירות	לא בתרסיס
	צבע לשיער	לנשים בלבד. המוצר יימסר ויאוחסן אצל מנהל האגף ויעורבב ע"י הסוהר ובאחריות מנהל האגף.
	מי חמצן	
	קרם גוף	
אפטר שייב	לא בתרסיס, במידה והבקבוק מזכוכית הכמות עד 100 מ"ל	

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

נוהל מס': 03-4021	הפרק: רכש
בתוקף מתאריך: 09.07.2003	הנוהל: מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים
ת' עדכון אחרון: 28.08.2012	
עמוד מס' 3 מתוך 6 עמודים	

נספח א' – המשך

רשימת מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים

הערות	המוצר	התחום
	סבון כביסה	מוצרי ניקיון
	אבקת כביסה	
	מרכז כביסה	
	נוזל כלים	
לא בתרסיס	תכשיר אישי דוחה יתושים מתלה כביסה עשוי פלסטיק	כלי מטבח
	כף לחלוקת אוכל	
	כוס פלסטיק	
	צלחת פלסטיק	
	סיר בישול	
	כפית מתכת עם ידית פלסטיק	
	מגש מלמין	
	אחסונית מפלסטיק	
	עגלת ירקות מפלסטיק	
	מחבת	
	פינג'אן	
	כוס פורצלן	
עם להב מתקפל	פותרן קופסאות שימורים	
כוסות, צלחות וסכו"ם	כלים חד פעמיים	
	קערה מפלסטיק	
	מפצל חשמל זוגי	
לאסירים ביטחוניים- עט כדורי פשוט בלבד ולא בצבע כחול	עטים	כלי כתיבה
	מחק	
	עפרון מכני	
	בלוק נייר לכתיבה	
ללא ספירלת מתכת	מחברות	משחקים ומוצרי פנאי
	בולים+ גלויות+ מעטפות	
	משחקי חברה (כגון: רמי, שש בש)	
	כדור עף	
	כדור סל	
	מחבטי טניס שולחן+ כדורים	
כריכה רכה	אלבום תמונות	מוצרי דת
מלאים (חל איסור על דיסקים ריקים) לאסירים ביטחוניים- דיסקים למוזיקה בלבד	דיסקים- מקורים בלבד לא דיסקים צרובים	
רק לאסירים הפליליים	נרות (שבת, נשמה)	

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

נוהל מס': 03-4021	הפרק: רכש
בתוקף מתאריך: 09.07.2003	הנוהל: מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים
ת' עדכון אחרון: 28.08.2012	
עמוד מס' 4 מתוך 6 עמודים	

נספח א' – המשך

רשימת מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים

הערות	המוצר	התחום
(עד 2 פריטים לאסיר פלילי במכירה)	מצית חד פעמי שקוף	אחר
רק לאסירים הפליליים	טלכרדים (50, 120 שיחות)	
	שקיות אשפה	
	מנעול תלייה קטן	
	סוללות	
	מטען לסוללות	
	סיגריות	
	מחשבון כיס קטן	
	מנורת קיר קטנה מפלסטיק מסוג "קליפס"	
	שלט אוניברסלי	
	אוזניות קשת/אוזניות כפתור	
	טרנזיסטור	
	שעון יד	
	שימורי ירקות/חמוצים	
	שימורי דגים/שימורי בשר	
	פירות יבשים	
	תבלינים	
	פיצוחים	
	שום חי	
	ממרחים	
	נקניק/פסטרמה	
	ממתקים	
	חטיפים	
	חלב עמיד/שוקו עמיד	
	אבקת חלב/ מלבין קפה	
	אבקת מרק	
	סוכר - I ק"ג	
	סוכרזית	
	קורנפלור	
	תרכיז ממותק	
	שתייה קלה/ מוגזת	
	מים מינרלים	
	קפה שחור / קפה נמס / קפוצ'ינו	
	תה בתפזורת / שקיות תה	
	קורנפלקס	
	עוגות / עוגיות	
	וופלים	
	ביסקוויטים / קרקרים	

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הפרק: רכש	נוהל מס': 03-4021
הנוהל: מגוון מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים	בתוקף מתאריך: 09.07.2003
	ת' עדכון אחרון: 28.08.2012
עמוד מס' 5	מתוך 6 עמודים

נספח א' – המשך

רשימת מוצרים לרכישה במרכזי מכר לאסירים

התחום	המוצר	הערות
מוצרי מזון	שוקולד	
	סוכריות	
	קטניות יבשים	
	דבש	גביע פלסטיק
	סולת	
	טחינה	גביע פלסטיק
	חלבה	
	שמן בישול/ שמן זית	בקבוק פלסטיק
	מיץ לימון	בקבוק פלסטיק
	מוצרי חלב	גבינה קשה, גבינה רכה, מעדנים, יוגורט, לבן ושמנת חמוצה
	חמאה	
	סלטים	(ללא תוספת מיונז)
	מוצרי מזון דלי סוכר	
	מוצרי מזון בהכשר למהדרין	לאסירים יהודים שומרי מצוות

הכנסת

מרכז המחקר והמידע